

การศึกษาความหมาย และประวัติศาสตร์ของ ‘แพ็กจาซ็อลฮวา อุรยอง มุนโฮ’ เครื่องปั้นกระเบื้องขาวสีใต้เคลือบเหล็กลายมังกรเมฆแห่งเกาหลี

ฮยริม ว็อน^{1*} และ วีรญา กังวานเจตสุข²

¹ สาขาประวัติศาสตร์ศิลป์ มหาวิทยาลัยสตรีอีวา สาธารณรัฐเกาหลี

² คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย

A Study of the Meaning and History of Korean White Porcelain Jar with Cloud and Dragon Design in Underglaze Iron Brown, *Baekja Cheolhwa Ulyongmunho*

Hyerim Won^{1*} and Weeraya Kungwanjersuk²

¹ Art History, Ewha Womans University, Republic of Korea

² Faculty of Liberal Arts, Thammasat University, Thailand

Article Info

Research Article

Article History:

Received 30 March 2024

Revised 20 May 2024

Accepted 5 June 2024

คำสำคัญ

เครื่องปั้นกระเบื้องขาวสีเคลือบ

ใต้ลายมังกรเมฆ

ซ็อลฮวา-ยงจุน

แพ็กจาซ็อลฮวาอุรยอง มุนโฮ

โซซ็อน

* Corresponding author

E-mail address:

pllme1016@naver.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มุ่งศึกษาประวัติศาสตร์ ความหมายลักษณะของลวดลาย และความสำคัญของการใช้ “แพ็กจา ซ็อลฮวาอุรยอง มุนโฮ” หรือเรียกย่อเป็น ‘ซ็อลฮวา-ยงจุน’ หรือเครื่องปั้นกระเบื้องขาวสีใต้เคลือบเหล็กลายมังกรเมฆในราชวงศ์โซซ็อน โดยศึกษาด้วยวิธีประติมานวิทยาเพื่อหาวัตถุประสงค์ของการใช้ และการบริโภคของศิลปวัตถุชนิดนี้ โดยพิจารณาเปรียบเทียบจากภาพวาดและบันทึก หรือเอกสารสำคัญต่าง ๆ สมัยโซซ็อน ผลการศึกษาพบว่า ซ็อลฮวา-ยงจุนได้ถูกผลิตขึ้นเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ คือ ในคริสต์ศตวรรษที่ 17-18 ภาชนะนี้มีความสำคัญต่อวัฒนธรรมเครื่องปั้นเกาหลี เนื่องจากถูกใช้เป็นภาชนะประกอบพิธีและงานสำคัญต่าง ๆ ของราชวงศ์โซซ็อน เช่น กิล-รเย หรือฮยุง-รเยของราชวงศ์ และที่มาของการผลิต สะท้อนสถานะของสังคมและวัฒนธรรมในช่วงเวลานั้นที่ประเทศตกอยู่ในภาวะไร้เสถียรภาพทางความมั่นคง เนื่องจากผ่านภาวะสงครามอิมจินกับญี่ปุ่น เหตุนี้ได้กระทบต่อการเปลี่ยนแปลงลักษณะการผลิตเครื่องปั้นสำหรับใช้ประกอบพิธีสำคัญของราชสำนัก แม้ระยะเวลาการผลิตจะสั้น แต่ซ็อลฮวา-ยงจุนนี้บอกเล่าหลากหลายเรื่องราวของสมัยโซซ็อน และเผยแพร่มรดกสู่หริยะของยุคสมัยอีกด้วย

Keywords:

the Korean white porcelain jar
with cloud and dragon design
in underglaze iron brown,
Cheolhwayongjun,
BaekjaCheolhwa
Ulliyongmunho,
Joseon

Abstract

This study aims to investigate the background and importance of *Cheolhwayongjun*, or iron-coated white porcelain pottery patterned with dragons and clouds. These containers used during the Joseon dynasty manifest their significance and relevance when one contrasts these kinds of artifacts with different paintings and records from Joseon period documents. Utilizing iconographic methods, this study explains the purpose of use and aesthetic consumption of *Cheolhwayongjun*. This study found that *Cheolhwayongjun* had a significant role in Korean pottery culture throughout its brief production period in the 17th and 18th centuries. This container was important to Korean pottery culture because it was used as a container for various important ceremonies and events of the Joseon Dynasty such as *Gil-rye*, and *Hyung-rye* rituals for the royal family. Furthermore, the production's origins are a reflection of the cultural and social context of the era, when the kingdom was unstable as a result of the Imjin war with Japan. This occurrence had an impact on the nature of pottery manufacture for royal functions. Despite having a short production duration, this *Cheolhwayongjun* conveys the variety of Joseon-era narratives and captures the visual spirit of the time.

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยงจุน¹ หมายถึง ไหเครื่องปั้นกระเบื้องขาวที่มีลวดลายหลักบนพื้นผิวเป็นมังกรและเมฆ เริ่มมีการผลิตในสมัยราชวงศ์โชซอน และเนื่องจากเป็นภาชนะที่มีลวดลายมังกรอยู่ จึงอาจสื่อว่าเป็นหนึ่งในภาชนะสำคัญของราชวงศ์โชซอน นอกจากนี้การผลิตและใช้งานตลอดสมัยราชวงศ์โชซอน ทำให้มีประวัติศาสตร์มายาวนานจนสามารถพบข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ง่ายจากภาพวาดในหนังสือระเบียบพิธีการแห่งราชวงศ์โชซอน (Uigwe: The Royal Protocols of the Joseon Dynasty) และบันทึกเอกสารโบราณต่าง ๆ

งานศึกษาหรือวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับ ‘ยงจุน’ มีอยู่อย่างหลากหลายในประเทศเกาหลี เริ่มจากงานศึกษาเกี่ยวกับประเภท รูปแบบ ลักษณะของลวดลาย และปีที่ผลิต ต่อด้วยการใช้ ‘จุงจุน’ หรือ ‘ฮวาจุน’ ซึ่งเป็นประเภทของไห กล่าวคือ ไหบรรจุเหล้าในพิธีเรียกว่า จุงจุน และไหสำหรับใส่ดอกไม้ประดับเรียกว่า ฮวาจุน ใช้ประกอบพิธีการหรือมหรสพของราชสำนัก (Bang Byung-sun, 1999; Chang Ki-hoon, 1998; Choi Kun, 2013; Koo Hye-in, 2017, 2019; Shin Seung-hee, 2012;) นอกจากนี้ยังมีการตีพิมพ์วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับ ‘คาฮวา-ยงจุน (Gahwa Yongjun)’ และช็อลฮวา-ยงจุน หรือไหเครื่องปั้นกระเบื้องขาวสีใต้เคลือบเหล็กลายมังกรเมฆสายสามัญชนซึ่งปรากฏในศตวรรษที่ 17 และไม่นานมานี้ ไม่เพียงแต่แพ็กจายงจุน หรือไหกระเบื้องขาวเท่านั้น ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ‘พุนช็องซากิอุน-รยงมุนโฮ (Buncheon) หรือเครื่องพุนช็องลายมังกรเมฆ’ อีกด้วย (Choe Yun-jeong, 2017; Oh Young-in, 2022; Song In-hee, 2014) โดยวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยงจุน ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นศึกษาไปที่ช็องฮวายงจุน (blue-and-white porcelain) หรือเครื่องปั้นกระเบื้องขาวลายคราม (Choi Kun, 2015; Lee Gun-mu, 2018; 2019)

ฉะนั้นสามารถสรุปได้ว่าการศึกษาเกี่ยวกับเครื่องปั้นกระเบื้องขาวลายครามหรือช็องฮวา-ยงจุนนั้น มีมาอย่างยาวนานและเข้มข้นในวงวิชาการ ทว่าหากผู้วิจัยเพียงแต่รวบรวมเนื้อหาจากงานศึกษาเหล่านั้น และร้อยเรียงขึ้นเป็นบทความอาจทำให้งานเขียนไม่มีความสดใหม่ และไม่เห็นถึงประโยชน์ต่อผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมเกาหลีเท่าไรนัก ด้วยเหตุนี้วิจัยเล่มนี้จึงมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับ ‘ช็อลฮวา-ยงจุน’ ที่ผลิตขึ้นโดยใช้เทคนิค ‘ช็อลฮวา’ หรือสีใต้เคลือบเหล็ก เดิมทีการผลิตเครื่องกระเบื้องขาวมักใช้คราม

¹ ในงานวิจัยนี้จะเรียก ‘ช็อลฮวาอุน-รยงมุนโฮ (รยง หรือยงในภาษาเกาหลีมีความหมายเดียวกัน หมายถึง มังกร) (철화운룡문호) ว่า ‘ช็อลฮวา ยงจุน’ และจะเรียก ‘백자’ ซึ่งหมายถึงเครื่องปั้นกระเบื้องขาว (ไม่ระบุลวดลาย) ว่า ‘แพ็กจาย’ และเรียก ยงจุน เมื่อต้องการหมายถึง เครื่องปั้นไหมมังกร ที่ไม่ได้ระบุเจาะจงว่าเป็นช็อลฮวา หรือ ช็องฮวา

ในการวาดลายเป็นแบบหลักการดั้งเดิม แต่ซ็อลฮวา-ยงจุนนั้นได้ผลิตขึ้นในช่วงเวลาสั้น ๆ ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 17 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 18 จากสถานการณ์บ้านเมืองโดยรวมของโชซอนที่มีสภาวะซบเซาหลังจากทำสงครามกับญี่ปุ่น จากสาเหตุข้างต้นทำให้โชซอนประสบปัญหาด้านการเงินจึงขาดแคลนงบนำเข้าสีครามสำหรับใช้วาดลาย ด้วยเหตุนี้การผลิตเครื่องกระเบื้องลายครามหรือซ็อลฮวาแพ็กจาจึงหยุดชะงักลงในช่วงนี้ และเริ่มมีการผลิตเครื่องเคลือบกระเบื้องขาวสีได้เคลือบเหล็ก หรือซ็อลฮวา-แพ็กจา

ภายใต้รูปแบบที่เป็นนามธรรมประกอบไปด้วยความเรียบง่ายของซ็อลฮวา-แพ็กจาได้รับการประเมินว่าเป็นศิลปวัตถุที่แสดงถึงสุนทรียะทางอารมณ์อันรื่นเริงของโชซอน จากเหตุผลข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นในมาตรฐานและเส้นทึบของซ็อลฮวา-ยงจุนที่แตกต่างจากมาตรฐานซ็อลฮวา-ยงจุนที่มีความประณีตละเอียด และซับซ้อนของกลวิธีการผลิต นอกจากนี้ เทคนิค ‘ซ็อลฮวา’ ยังเป็นหนึ่งในเทคนิคการตกแต่งที่นิยมใช้ในเครื่องปั้นของประเทศไทย ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 15-16 อีกด้วย ดังนั้นวิจัยเล่มนี้ประสงค์จะเป็นก้าวแรกในการแนะนำวัฒนธรรมเครื่องปั้นเกาหลีโดยเลือกซ็อลฮวา-ยงจุนที่แสดงให้เห็นประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของราชวงศ์โชซอนได้อย่างดี ในขณะที่เดียวกันยังมีความคล้ายคลึงกับภูมิปัญญาการตกแต่งลายเครื่องปั้นของไทย

วิจัยนี้เริ่มจากการแนะนำยงจุนด้วยข้อมูลการวิจัยที่มีอยู่ก่อนหน้า และบทที่ 2 อธิบายความหมายของยงจุนโดยประมวลจากประวัติศาสตร์และการใช้งาน หลังจากนั้นในบทที่ 3 จะอธิบายและจำแนกประเภทผ่านรูปทรง และลวดลายของซ็อลฮวา-ยงจุน ตามด้วย อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการใช้และการบริโภคศิลปวัตถุชนิดนี้ตามประเภท โดยพิจารณาเปรียบเทียบจากภาพวาดและบันทึกจากเอกสารโบราณหลากหลายประเภทด้วยวิธีประติมานวิทยา

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาประวัติศาสตร์เครื่องปั้นเกาหลีสมัยโชซอนโดยใช้วิธีประติมานวิทยา เพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อวิเคราะห์ที่มาของการผลิตและใช้งานซ็อลฮวา-ยงจุนในสมัยโชซอน
- 2) เพื่อสำรวจลักษณะเฉพาะของซ็อลฮวา-ยงจุนที่เกี่ยวข้องกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมในสมัยนั้น
- 3) เพื่ออธิบายรูปแบบลวดลายและรูปทรงของซ็อลฮวา-ยงจุนในฐานะศิลปวัตถุที่สำคัญที่ใช้ราชพิธีต่าง ๆ ของราชวงศ์โชซอน
- 4) เพื่อเป็นรากฐานสำหรับ การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเครื่องปั้นเกาหลีต่อไป

1.3 ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาประวัติศาสตร์ซ็อลฮวา-ยงจุนเกาหลีสมัยโชซอน มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

- 1) ลักษณะรูปทรงและลวดลายของซ็อลฮวา-ยงจุนในสมัยโชซอน
- 2) ซ็อลฮวา-ยงจุนที่ถูกผลิตจากเตาเผาหลวงและเตาเผาท้องถิ่น
- 3) ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตและการใช้ซ็อลฮวา-ยงจุน

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวม และศึกษามันทีโกโบราณ จดหมายเหตุราชวงศ์โชซอน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุโขทัย รวมถึงบทความวิชาการ งานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องปั้นกระเบื้องขาว โดยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (documentary research) ศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ โดยใช้วิธีดำเนินการศึกษา ดังนี้ 1. นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจซ็อลฮวา-ยงจุนที่ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณวัตถุแห่งชาติและนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบศึกษาประวัติจากมันทีโกโบราณต่าง ๆ และจดหมายเหตุราชวงศ์โชซอน 2. ใช้วิธีประติมานวิทยา (Iconography) เพื่อทำความเข้าใจรูปแบบลวดลายต่าง ๆ บนซ็อลฮวา-ยงจุน

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น

1) งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบการถอดเสียงภาษาเกาหลีตามเกณฑ์ราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2555 กำหนดหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาเกาหลีเป็นภาษาไทย และใช้การทับศัพท์ภาษาเกาหลีเป็นภาษาอังกฤษด้วยระบบ Revised Romanization of Korean

2) งานวิจัยนี้จะเรียกเครื่องปั้นกระเบื้องขาวสีได้เคลือบหลักลายมังกรเมฆว่า ซ็อลฮวา-ยงจุน และจะเรียกเครื่องปั้นกระเบื้องเคลือบขาวลายครามลายมังกรเมฆว่า ซ็องฮวา-ยงจุน แทน ซ็องฮวาแพ็กจา-ยงจุน และเรียก ยงจุน แทนในกรณีหมายถึงเครื่องปั้นที่มีลวดลายมังกรไม่ระบุเจาะจงว่าเป็นซ็องฮวาหรือซ็อลฮวา และจะเรียก ซ็องฮวาหรือซ็อลฮวา แพ็กจา แทนการกล่าวถึงเครื่องปั้นกระเบื้องขาวลายคราม หรือเครื่องปั้นกระเบื้องขาวสีได้เคลือบหลักโดยไม่ระบุเจาะจงว่ามีการวาดลายอะไรบนเครื่องปั้น

2. ประวัติศาสตร์ของซ็อลฮวา-ยงจุน : ความหมาย ที่มา และการใช้งาน

แพ็กจา-ยงจุน มุนโฮ หรือยงจุน คือ ไหกระเบื้องขาวที่วาดลายมังกรและเมฆบนพื้นผิวส่วนใหญ่ผลิตขึ้นในรูปแบบทรงขอบปากสูง และสัญรูปมังกรที่วาดประดับเป็นดังสัญลักษณ์ของกษัตริย์ที่เป็นที่ยกย่องและมีสถานะพิเศษ ดังนั้นลายมังกรจึงถูกยกเว้นไม่ให้คนทั่วไปใช้มาตั้งแต่สมัยโบราณ อาณาจักรโชซอน (Joseon) มีอุดมคติเกี่ยวกับมังกรไม่ต่างกัน โดยภาชนะและเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่มีลายมังกรนั้นถูกสงวนไว้สำหรับราชวงศ์เท่านั้น อาณาจักรโชซอนได้รับ

อิทธิพลจากลัทธิขงจื้อเป็นอุดมการณ์หลักประจำรัฐ จึงส่งผลให้พิธีการ พิธีกรรม รวมถึงงานสังสรรค์รื่นเริง มหรสพต่าง ๆ ในราชสำนักล้าไปตามครรลอง กฎเกณฑ์ที่อิงจากปรัชญาขงจื้อเป็นหลักอย่างเคร่งครัด ฉะนั้นภาชนะและเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบพิธีกรรมหรือพิธีการข้างต้นก็มีระเบียบหรือข้อกำหนดในการใช้ที่เข้มงวดเช่นเดียวกัน

เครื่องปั้นกระเบื้องขาวลายมังกรเมฆลายครามถูกส่งไปยังโซซอนครั้งแรกในสมัยของกษัตริย์เซจง ตามบันทึกระบุว่า ‘ช็องฮวาอุน-รยง แพ็กจาจูแฮ’ (White porcelain container of liquor with cloud and dragon design in underglaze cobalt blue) เป็นหนึ่งในสิ่งทีพระราชทานโดยจักรพรรดิเซวียนเตอแห่งราชวงศ์หมิง โดยในบันทึกจากพงศาวดารกษัตริย์เซจง (世宗實錄 卷 49 12 年 (1430) 7 月 17 日) ปรากฏเนื้อหาต่อไปนี้

“พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าราชการบริพารไปยัง
โมฮาวู² (華樓福) เพื่อต้อนรับคณะทูต (ทูตจากราชวงศ์หมิงผู้เชิญพระราชสาส์น)
จากอาณาจักรหมิง และเสด็จพระราชดำเนินไปยังพระราชวังคยองบกเพื่อ
ประกอบพิธีตามธรรมเนียม ... ของก้านัล (ของพระราชทาน) ได้แก่ เครื่องปั้น
กระเบื้องขาวสังโตลายคราม (ชุดภาชนะสำหรับรับประทานอาหารเครื่องปั้น
กระเบื้องขาวสังโต ลายครามของราชวงศ์หมิง) มี 3 ชุด (卓) และ ช็องฮวาอุน-รยง
แพ็กจาจูแฮ (青花雲龍白磁酒海) 3 ชิ้น...”

อีกทั้ง ในพงศาวดารแห่งกษัตริย์เซจง (The Veritable Records of King Sejong/ Sejong Sillok) เรื่องแผนภาพของพิธีทั้งห้า³ (Orye) ได้ระบุถึงรูปลักษณะของ แพ็กจาจูแฮ-ยงจุน (Blue and White porcelain container of liquor) โดยเรียกว่า ‘ช็องฮวา อุน-รยง จูแฮ’ (Lee Goon-moo, 2018, p. 8) (ภาพที่ 1) อย่างไรก็ตาม ยังไม่ปรากฏหลักฐานใดในสมัยของกษัตริย์เซจงที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเครื่องปั้นนี้ในโซซอน ดังนั้นในช่วงยุคต้นโซซอนยังมีการใช้ พุนช็องซาก็ อุน-รยง มุนโฮ⁴ (Buncheon Jar with Dragon Design) อยู่ (Oh Young-in, 2022) (ภาพที่ 2) อย่างไรก็ตาม หลังการเข้ามาของช็องฮวา-ยงจุนจากอาณาจักรหมิง พบว่ามีการพยายามผลิตช็องฮวาแพ็กจาอย่างต่อเนื่องในโซซอน ในที่สุดตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 15 เป็นต้นมา เริ่มเห็นพัฒนาการของช็องฮวาแพ็กจาจากหลักฐานที่ขุดพบบริเวณเตาเผาหลวงใน

² สถานที่ที่ใช้สำหรับต้อนรับทูตจีนในสมัยราชวงศ์โซซอน

³ เรียกว่า โอริเย เป็นพิธีสำคัญต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพิธีอภิเษกสมรส พิธีศพ พิธีบรรลุนิติภาวะ พิธีเซ่นไหว้ปรมาจารย์ขงจื้อ ที่จัดขึ้นในราชสำนัก โดยประกอบไปด้วย พิธีกิล-รเย พิธีฮยุง-รเย พิธีกุน-รเย พิธีพิน-รเย และพิธีกา-รเย สามารถดูเนื้อหาเพิ่มเติมได้จากเชิงอรรถที่ 5 6 และ 7

⁴ หรือเรียกว่า พุนช็องซาก็ เป็นภาชนะที่สำคัญในสมัยต้นของโซซอน

พุนวอน (royal kiln of Joseon in Bunwon) ซึ่งเป็นเตาเผาของราชวงศ์โชซอน ตั้งแต่ช่วงนี้เป็นต้นไป นับว่าช็องฮวา-ยงจุนได้เริ่มผลิตในโชซอนเช่นกัน (Lee Geun-mu, 2018, p. 17; Yoon Hyo-jeong, 2002, p. 51) (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 1

ช็องฮวา อุน-รยง จูแฮ ในพงศาวดารแห่งกษัตริย์เซจง

หมายเหตุ. โดย Lee Goon-Moo, 2018, p. 94.
(สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567)

ภาพที่ 2

พุนช็องซาก็ อุน-รยง มุนโฮ

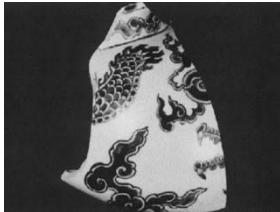

หมายเหตุ. จาก
<https://www.museum.go.kr/site/main/relic/search/view?relicId=1160> (สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567)

ภาพที่ 3

เศษช็องฮวา-ยงจุนที่ขุดพบที่บริเวณเตาเผาหลวง

พุนวอน

หมายเหตุ. โดย Lee Goon-Moo, 2018, p. 94.
(สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2567)

แต่ทว่าแท้จริงแล้วภาชนะที่เรียกว่ายงจุนนี้คืออะไร จากพงศาวดารสมัยกษัตริย์เซจง ที่อ้างถึงข้างต้น เรื่องแผนภาพของพิธีทั้งห้าได้ระบุถึงรูปลักษณะของ ช็องฮวา-ยงจุน โดยเรียกว่า 'ช็องฮวาอุน-รยง จูแฮ' ซึ่งหากสามารถสรุปข้อมูลได้จากชื่อเรียกนี้ โดย 'จู' มีความหมายว่า เหล้า จึงสันนิษฐานได้ว่า ยงจุนคือไหที่ใส่เหล้า จากประเด็นนี้ ยงจุนได้ถูกใช้เป็นไหใส่เหล้าในพิธีการต่าง ๆ ของราชสำนัก โดยถูกใช้อย่างต่อเนื่องในนามมงคล 'คา-รเย

(Ga-Rye)' ของเชื้อพระวงศ์ตั้งแต่สมัยต้นของอาณาจักรโชซอน⁵ จากนั้นในสมัยกษัตริย์ช็องจง จากหนังสือบันทึกพิธีการทั้งห้าแห่งราชวงศ์ (국조오례서례: (Gukjo-oryeui-seorye)) ระบุว่าสำหรับประกอบพิธีว่า ในพิธีกิล-รเย ('Gil-Rye'/Auspicious ceremonies) ได้รับการยืนยันว่ามีการใช้ไหใส่เหล้าหรือจุจุนในพิธีชกเจ (속제웅) หลังจากนั้นมีการขยายขอบเขตการใช้งานไม่ว่าจะเป็นในพิธีฮยุง-รเย ได้มีการใช้จุจุนในงานฮอนจ็อน⁷ (혼전웅) ด้วยเช่นกัน (Koo Hye-in, 2019, pp. 204-205, p. 299) ยิ่งไปกว่านั้นในสมัยโชซอน ภาพวาดในหนังสือระเบียบราชพิธีต่าง ๆ แห่งราชวงศ์โชซอน (Uigwe: The Royal Protocols of the Joseon Dynasty) กับบันทึกงานมหรสพปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับยงจุนอยู่เรื่อย ๆ นี่เป็นเครื่องยืนยันว่าภาชนะนี้ ได้ถูกผลิตและใช้งานตลอดราชวงศ์โชซอน และเป็นภาชนะเครื่องใช้ระดับสูง เป็นตัวแทนของอำนาจของราชวงศ์ในงานเลี้ยง มหรสพและพระราชพิธีต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยงจุนที่ปรากฏอยู่ในภาพวาดในหนังสือระเบียบราชพิธีต่าง ๆ ในราชวงศ์โชซอน และบันทึกงานมหรสพพบว่ามีดอกไม้เสียบอยู่ด้วย (ภาพที่ 4)

จากหลักฐานข้างต้นชี้ให้เห็นว่ายงจุนไม่เพียงแต่ใช้เป็นจุจุน⁸ หรือไหสำหรับบรรจุเหล้าเท่านั้นแต่ยังถูกใช้งานเป็นฮวาจุนหรือแจกันประดับดอกไม้อีกด้วย จากหนังสือรูปปรากฏภาพฝาคู่กับยงจุน ชี้ให้เห็นว่าภาชนะที่ถูกใช้เป็นจุจุน และสามารถแยกฮวาจุน⁹ ได้ เพราะจะปรากฏภาพยงจุนที่มีดอกไม้เสียบอยู่ (ภาพที่ 5) สำหรับยงจุนที่ถูกใช้เป็นฮวาจุนได้ปรากฏถึงช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 และหลังจากคริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นไป ราชวงศ์ซิงมอบเครื่องปั้นเคลือบเป็นของกำนัลให้แก่โชซอน จึงเปลี่ยนมาใช้แทนที่ภาชนะต่าง ๆ นับแต่นั้น (Shin Seung-in, 2012, pp. 15-17)

⁵ พิธีคา-รเย ในราชสำนักรวมพิธีมงคลสมรส และพิธีบรรลุนิติภาวะของเหล่าราชินิกุล นอกเหนือจากนั้น ยังมี ฮา-รเย (งานเฉลิมฉลองแสดงความยินดีกับวโรกาสต่าง ๆ) และ ย็อน-รเย (งานรื่นเริง มหรสพต่าง ๆ) อีกด้วย

⁶ พิธีกิล-รเยเป็นพิธีเซ่นไหว้หลวงของราชสำนัก โดยหนึ่งในนั้นคือ พิธีชกเจ ซึ่งเป็นพิธีไหว้ปรมจารย์ของลัทธิขงจื้อที่นับว่าเป็นธรรมเนียมเฉพาะของลัทธิขงจื้อในโชซอนซึ่งแตกต่างจากจีน

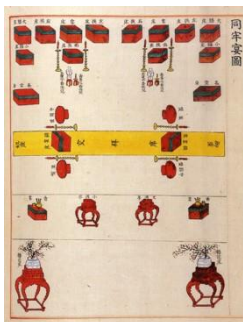
⁷ พิธีฮยุง-รเย คือพิธีศพของราชวงศ์ และฮอนจ็อนเป็นพิธีขึ้นตอนงานศพของกษัตริย์หรือราชินีที่จะมีขึ้นตอนการไหว้ถึง 3 ปี จุจุนที่ใช้ในกลุ่มพิธีฮยุง-รเยปรากฏในหนังสือระเบียบราชพิธีต่าง ๆ แห่งราชวงศ์โชซอนตั้งแต่สมัยกษัตริย์อันโจ จึงสรุปว่ามีการใช้มาตั้งแต่กลางสมัยโชซอน จากหนังสือบันทึกพิธีกรรมแห่งโชซอน (오례서) บันทึกภาพวาดที่แบ่งพิธีฮยุง-รเย คา-รเย และ คิล-รเย มันถูกใช้ในพิธีอื่นที่ไม่ใช่พิธีฮยุง-รเยหรือการทางทหาร (군례)

⁸ 'จุ' หมายถึง เหล้า และ 'จุน' หมายถึง ภาชนะขนาดใหญ่ลักษณะคล้ายไหสำหรับใส่เหล้าในพิธีสำคัญต่าง ๆ

⁹ 'ฮวา' หมายถึง ดอกไม้

ภาพที่ 4

ภาพวาดจากหนังสือระเบียบราชพิธีต่าง ๆ

หมายเหตุ. จาก

<https://www.kculture.or.kr/brd/board/640/L/menu/735?brdType=R&bblidx=11838> (สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567)

ภาพที่ 5

ภาพวาดยงจุนมีดอกไม้เสียบอยู่

หมายเหตุ. โดย Shin Seung-in, 2012, p.117.

(สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567)

จากหลักฐานต่าง ๆ ข้างต้น บ่งบอกว่า ยงจุน คือ ภาชนะที่วาดลายมังกรเมฆลงคราม แต่ในช่วง ค.ศ. 1592 และ 1597 โซซอนประสบภาวะสงครามอย่างไม่หยุดหย่อน ส่งผลให้สถานะทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมตกอยู่ในภาวะวิกฤต เครื่องปั้นมากมาย ถูกทำลายลง และยังมีบันทึกต่าง ๆ ที่ยืนยันว่า ผลกระทบจากสงครามในสมัยนั้นส่งผลให้ราชสำนักขาดแคลนชื่องฮวา-ยงจุนที่จะใช้ประกอบพิธี จากบันทึกซึ่งจ้องว็อนในสมัยกษัตริย์อินโจ ค.ศ. 1634 (承政院日記, 43 卷 仁祖 12 年 (1634) 5 月 18 日) ปรากฏเนื้อหา ดังนี้

“ข้าหลวงในห้องเครื่อง (사옹원) กล่าวว่า “หลังจากที่ไม่มีฮวาจุน (畫樽) ที่ใช้สำหรับงานเลี้ยงหลวง (宴享) เหลือ ฉันจึงพยายามซื้อสีเขียวมาอบอยู่เสมอ แต่ก็ไม่สามารถซื้อได้เลย ดังนั้นทุกครั้งที่มีการจัดเลี้ยง จึงไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากวาดภาพปลอมไปใช้อย่างน่าเสียดายยิ่งเมื่อได้มองเช่นนั้นอย่างไรก็ตาม ขณะนั้น อดีตผู้พิพากษาประจำเทศมณฑล พัก อุณัม บอกว่า เขาต้องการมอบฮวาจุน 1 คู่ ให้เมื่อได้รับพบว่าขวดทั้งสองใบไม่มีฝาปิด และมีการซ่อมแซมส่วนขอบปากไหที่มีรอยแตกบิ่นโดยนำมาติดกันไว้ชั่วคราว อย่างไรก็ตามฮวาจุนนี้ช่วยเพิ่มบรรยากาศบนโต๊ะหมู่บูชาได้อย่างดี จึงเห็นควรฝากไว้ที่หอหลวงและเตรียมพร้อมสำหรับใช้ในอนาคต” ...พร้อมกับได้มีการปรึกษาหารือถึงการผลิตฝาปิด”

อีกทั้งใน ค.ศ. 1625 จากบันทึกเล่มดังกล่าว (承政院日記 4 卷 仁祖 3 年 (1625) 2 月 14 日) ยังปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาของภาชนะอีกด้วย

“ข้าหลวงในห้องเครื่อง กล่าวว่า “ก่อนวันพิธีได้ยืมฮวาจุนลายมังกรเพื่อใช้ในงานเลี้ยง และพบภาชนะมีปัญหาสีลอกหลุด หน่วยงานหลวงจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมงบประมาณเพื่อจัดซื้อ และมอบหมายให้ล่ามที่จะเดินทางไปจีนจัดซื้อให้ แต่ทางล่ามไม่ได้ทำการจัดซื้อกลับมาโดยอ้างเหตุผลร้อยแปดพันเก้า ด้วยเหตุนี้พวกเราจึงไม่มีทางเลือกอื่น นอกจากเผาฮวาจุนที่วาดด้วยดินเทศ (Red Ochre) ซึ่งเป็นธาตุประกอบของเหล็กที่อยู่ในดิน และหากมีงานต้อนรับคณะทูตจากจีน ให้ใช้ฮวาจุนนี้ในงานด้วย”

จากสภาวะสังคมในขณะนั้นโชซอนไม่สามารถซื้อครามเพื่อมาวาดลายบนเครื่องปั้นได้ จึงได้ใช้ คาฮวา-ยงจุน¹⁰ หรือ ซ็อลฮวา-ยงจุนที่ใช้สีใต้เคลือบเหล็กวาดลายแทนคราม ที่มีราคาสูง (Bang Byungsun, 1999, p. 171; Chang Ki-hoon, 1998, p. 97; Song In-hee, 2008, p. 5; Song In-hee, 2014) หลังจากเกิดสงครามกับญี่ปุ่นถึงสองครั้ง โชซอนเผชิญกับสภาวะไร้เสถียรภาพทางการเงินจึงทำให้การจัดหาครามเพื่อมาวาดลายบนเครื่องปั้นเป็นเรื่องที่ยากยิ่งขึ้นไปอีก และสถานการณ์ระยะสักระยะนี้ยังคงดำเนินต่อไป ในขณะที่จีนเข้าสู่ยุคเปลี่ยนผ่านจากราชวงศ์หมิงสู่ราชวงศ์ชิง ด้วยเหตุนี้ การจัดหาสีคราม หรือซ็องฮวาจากประเทศจีนจึงเป็นเรื่องยากมากกว่าเดิม และในศตวรรษที่ 17 เม็ดสีเหล็กหรือ ซ็อลฮวา ก็เข้ามาแทนที่ (Woo Min-ah, 2011, pp. 243-244) จึงทำให้ฮวงจุนก็เริ่มตกแต่งด้วยเม็ดสีเหล็กหรือซ็อลฮวาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (Choi Kun, 2015; Lee Seul-chan, 2019, pp. 154-155)¹¹

ซ็อลฮวา-ยงจุนได้ถูกผลิตขึ้นตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 ถึงต้นศตวรรษที่ 18 เท่านั้น และหลังจากที่สถานการณ์ในประเทศได้รับการฟื้นฟูในศตวรรษที่ 18 ซ็องฮวา-ยงจุนก็กลับมาสู่

¹⁰ จนถึงปัจจุบันการศึกษาเกี่ยวกับคาฮวา-ยงจุนยังคงคลุมเครือ และไม่ได้เปิดเผยถึงตัวภาชนะนี้ว่าคืออะไรกันแน่ มีความเป็นไปได้ที่จะเป็นภาชนะที่วาดลายมังกรบนกระดาดหรือผ้าไหมติดลงบนผิวภาชนะ และเผาโดยใช้วิธีเผาไม่เคลือบผิว (bisque firing) หลังจากนั้นวาดลายด้วยหมึกกับสี และนำไปใช้โดยไม่มีการเคลือบอีกครั้ง หรือนำเอาภาชนะที่เผาเสร็จแล้วไม่มีลวดลายมาวาดลายตกแต่ง

¹¹ อย่างไรก็ตาม เป็นที่เชื่อกันว่าช่วงเวลาที่มีการผลิตซ็องฮวา-ยงจุนได้หยุดลงโดยสิ้นเชิงนั้นถูกจำกัดอยู่เพียงครั้งแรกของศตวรรษที่ 17 เนื่องจากในบรรดาแหล่งเตาเผาหลวงตั้งแต่กลางถึงปลายศตวรรษที่ 17 มีการระบุว่าพบซ็องฮวายงจุนที่แหล่งเตาเผาในช็อนดง-รี ชงจ็องดง ชินแด-รี ชีว็อล-รี และคุงพย็อง-รี ดังนั้นในช่วงเวลาดังกล่าวได้มีการเริ่มกลับมาผลิตซ็องฮวา-ยงจุน

ตำแหน่งเดิมในที่สุด (Lee Goon-moo, 2018, p. 37)¹² ถึงแม้ว่าช็อลฮวา-ยงจุนจะถูกผลิตในช่วงเวลาสั้น ๆ เพื่อใช้แทนช็องฮวา-ยงจุน แต่มีลักษณะที่แตกต่างจากช็องฮวา-ยงจุนอย่างชัดเจน ทั้งรูปทรง ลวดลาย และมีลักษณะที่โดดเด่นเฉพาะตัวอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจะอธิบายประเด็นดังกล่าวในบทถัดไป

3. รูปทรงของช็อลฮวา-ยงจุน

3.1 ไททรงขอบปากสูง (Ipo)

ภาชนะขนาดใหญ่ ลักษณะรูปทรงแบ่งออกเป็นสองรูปแบบ คือ ไททรงขอบปากสูงและไททรงกลม โดยทั่วไปในภาษาเกาหลีเรียกว่า ‘โฮ’ และแปลเป็นไทยว่า ‘ไห’¹³ ไททรงขอบปากสูงนี้เป็นรูปทรงใหม่ของเครื่องปั้นที่ปรากฏครั้งแรกในช่วงต้นราชวงศ์โชซอน โดยมีลักษณะพิเศษคือบริเวณปากไหตั้งตรงขอบมีความสูง และสันนิษฐานว่ามีชื่อเรียกว่า ‘จุน’ (樽) ซึ่งเป็นอีกชื่อที่เรียกไหในภาษาเกาหลีที่เรียกโดยการอ่านจากตัวอักษรจีน ใช้เรียกไหในฐานะที่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ หรือภาชนะที่ใช้ประกอบพิธีกรรมสำคัญต่าง ๆ ในราชสำนักหรือพิธีการสำคัญของประเทศ เช่น งานเลี้ยงและพิธีไหว้บรรพบุรุษ (Yoon Hyo-jeong, 2020, p. 135) โดยจำนวนของช็อลฮวา-ยงจุนที่เป็นไททรงปากสูงที่ถูกค้นพบมีอยู่ทั้งหมดประมาณ 19 ชิ้น

หากแบ่งขนาดของไททรงขอบปากสูงตามชนิดสามารถแบ่งตามความใหญ่ได้ 2 รูปแบบ ดังนี้ 1. รูปแบบ I ที่มีความสูง 40 เซนติเมตรขึ้นไป และ 2. รูปแบบ II ที่มีขนาดเล็กกว่า 40 เซนติเมตร ทั้งนี้รูปแบบ II มีคุณภาพค่อนข้างต่ำในแง่ของเทคนิคการขึ้นรูปและลวดลาย เมื่อเทียบกับรูปแบบ I

หากย้อนกลับไปที่ไททรงขอบปากสูงสามารถแบ่งเป็นรูปทรง A และ B โดยรูปทรง A พบว่า ส่วนฐานมีลักษณะโค้งคอดและมีฐานขอบหนารอบฐาน (ภาพที่ 6) ภาชนะที่มีก้นไหรูปทรงนี้ของช็อลฮวา-ยงจุนหรือเครื่องกระเบื้องขาวสีได้เคลือบเคลือบลายมังกรเมฆที่ถูกผลิตขึ้นช่วงปลายศตวรรษที่ 15 “แพ็กจาช็องฮวา ‘ฮงชิ-นย็อน’ มย็องจุกมุนโฮ หรือไหกระเบื้องเคลือบสีขาวลายสนและไม้ไผ่พร้อมคำจารึก “ปีฮงจือที่สอง” สีเคลือบส่วนล่างด้วยคราม (White Porcelain Jar with Pine and Bamboo Design and Inscription of “the Second Hongchi Year” in

¹² หลังจากเศรษฐกิจฟื้นตัวในรัชสมัยของกษัตริย์ชุกจงและมีการค้นพบช็องฮวายงจุนจำนวนมากตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 17 ถึงต้นศตวรรษที่ 18 หน้าบัลลังก์ที่ประทับที่สาม (1710, พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลี) ปรากฏแพ็กจาช็องฮวาอุน รยง มุนโฮ วางอยู่ทางซ้ายและขวา มันทูกวางไว้บนโต๊ะสำหรับเตรียมเครื่องดื่ม และเนื่องจากช็องฮวายงจุนที่ถูกวางไว้ทางซ้ายและขวาของบัลลังก์ ใน 《기사계첩》 (1720) 《경연당 석연도》 เชื่อกันว่าการผลิตช็องฮวายงจุนได้กลับมาดำเนินการผลิตต่อก่อนปี ค.ศ. 1720

¹³ ในบทนี้ผู้วิจัยจะเรียกยงจุนว่า ไห เนื่องจากสามารถทำให้เห็นภาพชัดเจนเมื่ออธิบายถึงลักษณะรูปทรงของภาชนะ

Underglaze Cobalt Blue)” สามารถเป็นตัวอย่างของรูปทรงและลักษณะการผลิตไหทรง ขอบปากสูงในยุคก่อนหน้าได้ เนื่องจากความคล้ายคลึงกับไหในยุคนี้ จึงสันนิษฐานได้ว่าเป็นการสืบทอดวิธีการผลิตมาจากยุคก่อนหน้า (ภาพที่ 7) (Chang Ki-hoon, 1997, p. 59; Song In-hee, 2008, p. 67) ในปัจจุบันพบรูปทรง A อยู่ 4 ชิ้น และส่วนใหญ่เป็นขนาดรูปแบบ I

ภาพที่ 6

ไหทรงขอบปากสูง รูปทรง A

หมายเหตุ. จาก

<https://www.museum.go.kr/site/main/relic/search/view?relicId=2117> (สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567)

ภาพที่ 7

ไหทรงขอบปากสูงในยุคก่อนหน้า

หมายเหตุ. จาก

<https://www.yeongnam.com/web/view.php?key=20130520.010310718370001> (สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2567)

ส่วนรูปทรง B ตัวไหมีความเว้าคอดไปยังส่วนไหล่ที่มีความแคบที่สุด มีเส้นผ่านศูนย์กลางสูงสุดที่ไหล่ จากนั้นจึงแคบลงเป็นเส้นทแยงมุมและต่อเข้ากับส่วนฐาน (Song In-hee, 2014, p. 67; Yoon Hyo-jeong, 2002, pp. 140-141) ส่วนฐานไม่มีความเว้า และไม่มีส่วนฐานที่ยกตัวขึ้น ซึ่งเป็นส่วนที่เป็นข้อแตกต่างจากรูปทรง A (ภาพที่ 8)

ภาพที่ 8

ไหรูปทรง B

หมายเหตุ. จาก

<https://www.museum.go.kr/site/main/relic/search/view?relicId=869> (สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567)

ทั้งนี้ในบรรดาเครื่องปั้นเหล่านี้ B-1 มีขอบปากหนา และถูกพบเพียง 2 ใบเท่านั้น ขนาดของภาชนะนี้ค้นพบทั้งในรูปแบบ I และ รูปแบบ II มีการคาดเดากันว่าเครื่องปั้นดังกล่าว ถูกทำขึ้นขึ้นในช่วงกลางศตวรรษที่ 17 และการวิจัยก่อนหน้านี้ระบุว่าเครื่องปั้นเหล่านี้ คล้ายคลึงกับขนาดของโถรก (placenta jar) ในช่วงเวลาเดียวกัน อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบกับ “พุนช็องซาก็ซังกัม-ยงมุนโฮ” (Buncheong Jar with Inlaid Dragon and Stamped Design) (Deoksu 2411) ที่สันนิษฐานว่าทำขึ้นในศตวรรษที่ 15 ซึ่งส่วนขอบปากให้มีความคอดและ ยื่นออกมา ความชันด้านนอกลำตัวตรงและองค์ประกอบของลวดลายมีความคล้ายคลึงกัน (ภาพที่ 2) ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้สูงว่าใช้เป็นเครื่องมือเครื่องใช้เพื่อจุดประสงค์เดียวกัน และมีต้นกำเนิดจากแหล่งเดียวกัน (Chang Ki-hoon, 1997 , pp. 80-82)

รูปทรง B-2 ที่ไม่มีส่วนฐานล่าง และส่วนขอบปากยื่นออกมานั้น ส่วนใหญ่มีส่วนที่ สอดคล้องคล้ายคลึงกับรูปแบบ II ในกรณีของช็อลฮวา-ยงจุนทรงขอบปากสูงส่วนใหญ่ของ ชิ้นที่ค้นพบมีลักษณะเหมือนรูปแบบนี้ (ภาพที่ 9) โดยหนึ่งในชิ้นที่สามารถยกตัวอย่างได้คือ แพ็กจาช็อลฮวาอุน-รยง มุนโฮ (Dongwon 460) และแพ็กจาช็อลฮวาอุน-รยงมุนโฮ (Deoksu 4144) ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเกาหลี มีรูปทรงเป็น I-B-2 (ภาพที่ 10 และ 11)

ภาพที่ 9

รูปทรง B-2

หมายเหตุ. จาก

<https://www.museum.go.kr/site/main/relic/search/view?relicId=142408> (สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567)

ภาพที่ 10

รูปทรง I-B-2

หมายเหตุ. จาก

<https://www.museum.go.kr/site/main/relic/search/view?relicId=1757> (สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567)

ภาพที่ 11

รูปทรง I-B-2

หมายเหตุ. จาก

<https://www.museum.go.kr/site/main/relic/search/view?relicId=8830> (สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567)

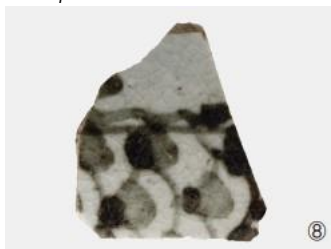
ในงานศึกษาที่ผ่านมาได้ระบุเกี่ยวกับ B-2 ว่า รูปทรง A ได้ผสมลักษณะของรูปทรง B-1 มาด้วย นอกจากนี้จากการขุดสำรวจบริเวณเตาเผาของช็อลฮวา-ยงจุนทรงขอบปากสูง พบว่าขนาดและลักษณะของช็อลฮวา-ยงจุนตามที่กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ เป็นรูปแบบที่มีการผลิต ตั้งแต่ช่วงกลางถึงปลายศตวรรษที่ 17 (พิพิธภัณฑเครื่องปั้นจังหวัดคย็องกี (Gyeonggi Ceramic Museum, 2008, p. 146) พิพิธภัณฑเครื่องปั้นจังหวัดคย็องกี (Gyeonggi Ceramic Museum,

2013, p. 30) สถาบันวิจัยมรดกทางวัฒนธรรมเกาหลี (Korean Cultural Heritage Institute, 2012, pp. 78-112) และ (Lee Suel-chan, 2017, p. 70))

เศษชิ้นส่วนที่พบทั้งหมดที่ระบุรูปแบบได้อย่างถูกต้องชัดเจนนั้น ตั้งข้อสังเกตว่าเป็นรูปทรง A และจากการวิจัยก่อนหน้าประเมินว่ารูปทรง A หายไปหลังกลางศตวรรษที่ 17 (Chang Ki-hoon, 1998, pp. 79-80; Song In-hee, 2014, p. 67) อีกทั้งเตาเผาวังชันรี เมืองยงอิน และ ช็อน ดง-รี หมายเลข 2 ได้ถูกขุดพบส่วนของ ช็อลฮวา-ยงจุนรูปทรง A และรูปทรง B ที่เป็นทรงปากสูง ทว่าไม่มีการขุดพบช็อลฮวา-ยงจุนรูปทรง B และมีเพียงรูปทรง A ที่มีวาดลายมังกรเท่านั้น ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ เส้นรอบวงของฐานของรูปทรง B มีขนาดเล็กกว่ารูปทรง A จึงตั้งข้อสังเกตได้ว่าจนถึงต้นศตวรรษที่ 17 ช็อลฮวา-ยงจุนผลิตขึ้นในรูปทรง A เท่านั้น โดยมีตามมาตรฐาน ขนาด และวัตถุประสงค์เฉพาะเท่านั้น และผลิตรูปทรง B แทนที่หลังจากนั้น (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1

เศษเครื่องปั้นกระเบื้องขาวลายมังกรเมฆ, ขุดพบในมณฑลช็อง (ซ้าย) และ เศษเครื่องปั้นกระเบื้องขาวลายมังกรเมฆ, ขุดพบบริเวณวังคย็องฮี (ขวา)

หมายเหตุ. จาก Gyeonggi Cultural Foundation, 南漢山城 人和館址: 2차 試・發掘調査 報告書, 2012, p. 218. และ Dankook University Seokjuseon Memorial Museum, 정비. 복원을 위한 경희궁지 제 2 차 발굴조사보고서, 1987, p. 203.

3.2 ไหทรงกลม (Won-ho)

ไหรูปแบบนี้เป็นภาชนะที่มีรูปร่างกลม บริเวณส่วนปากยื่นโค้งออกไปส่วนฐาน (Kim Kyu-rim, 2017) (ภาพที่ 12) ถูกใช้กันอย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นภาชนะสำหรับใส่อาหารของเหลว หรือยา ซึ่งถือเป็นเครื่องมือเครื่องใช้สำหรับเก็บและบรรจุของในชีวิตประจำวัน โดยสันนิษฐานว่าเรียกภาชนะนี้ว่า 'ฮัง (缸(缸))' (Kim Kyu-rim, 2017, pp. 19-22, pp. 75-79;

Yoon Hyo-jeong, 2002 p. 151)¹⁴ มีการค้นพบว่าช็อลฮวา-ยงจุนทรงกลมมีประมาณ 47 ใบ ซึ่งเยอะกว่าช็อลฮวา-ยงจุนทรงขอบปากสูงหลายเท่าตัว

Choi Yoon-jeong (2017, p. 138) กล่าวว่า ลักษณะเด่นของไหทรงกลมนั้นยังมีความสร้างสรรค์ที่เป็นอิสระกว่าไหทรงขอบปากสูงทั้งในลักษณะของรูปแบบ และลวดลาย โดยเฉพาะส่วนไหล่ที่มีการตกแต่งด้วยรูปทรงเส้นวงกลมหมุนขึ้นมา (ภาพที่ 13) เพราะฉะนั้นไม่มีการขุดพบไหทรงกลมที่เตาเผาของราชสำนักแต่อย่างใด จึงสันนิษฐานว่าถูกผลิตขึ้นที่เตาเผาในต่างจังหวัดหรือเตาเผาท้องถิ่น (region kiln/non-state-run kiln)

ภาพที่ 12

ไหทรงกลม

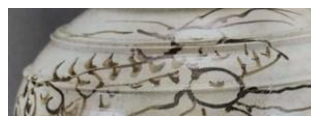

หมายเหตุ. จาก

<https://www.museum.go.kr/site/main/relic/search/view?relicId=36550898> (สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567)

ภาพที่ 13

ไหทรงกลมประดับด้วยเส้นวงกลมหมุนสูง

หมายเหตุ. โดย

Horimmuseum, Masterpieces of Choson white porcelain, 2003, p. 206. (สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567)

ช็อลฮวา-ยงจุนทรงกลมทั้งหมดผลิตขึ้นโดยใช้เทคนิคการต่อส่วนบนและส่วนล่างของตัวไห เทคนิคนี้ได้รับการยืนยันที่บริเวณเตาเผาในวังชัน-รีและชังนิม-รี เมืองยงอิน ดังนั้นจึงคาดว่ามีการผลิตราว ค.ศ. 1630 (Kim Kyu-rim, 2017, p. 92) นอกจากนี้อาจเป็นไปได้ว่าช็อลฮวา-ยงจุนทรงกลมถูกผลิตตั้งแต่ราว ค.ศ. 1660 ถึงต้นศตวรรษที่ 18 ตามระยะเวลาการดำเนินงานของแหล่งเตาเผาที่ขุดขึ้นมา (พิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นจังหวัดคย็องกี (Gyeonggi Ceramic Museum, 2009, p. 257) พิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นจังหวัดคย็องกี (Gyeonggi Ceramic Museum, 2019, p. 283) และพิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นจังหวัดคย็องกี (Gyeonggi Ceramic

¹⁴ เกี่ยวกับความเป็นมาของการผลิตไหทรงกลมอย่างแข็งขันในศตวรรษที่ 17 นั้น ในรายละเอียดของขั้นตอนการผลิตได้แตกต่างจากทรงขอบปากสูงที่ต้องใช้เวลาและเทคนิคขั้นสูง ที่มีขั้นตอนพิถีพิถันในระหว่างกระบวนการ เนื่องจากส่วนปากไหและส่วนฐานของไหมีวิธีการขึ้นรูปทรงที่ต่างกัน แต่ไหทรงกลมนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับทรงขอบปากสูงแล้วมีขั้นตอนการทำที่ไม่ซับซ้อนเท่า เนื่องจากส่วนปากและส่วนฐานล่างเป็นทรงกลมเหมือนกัน นอกจากนี้ สันนิษฐานว่าน่าจะจัดเก็บได้ง่ายเนื่องจากมีจุดศูนย์ถ่วงอยู่ที่ด้านล่าง และเหมาะที่จะนำมาใช้เป็นภาชนะจัดเก็บในชีวิตประจำวัน

Museum, 2020, pp. 432-433, p.554))¹⁵ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากลักษณะและลวดลายของทรงกลมเมื่อเปรียบเทียบกับทรงขอบปากสูงแล้ว ลวดลายที่ปรากฏบนไหทรงกลมมีความอิสระไร้แบบแผนในเรื่องของรายละเอียดมากกว่า โดยจะกล่าวถึงบทถัดไป นอกเหนือจากนั้นช็อลฮวา-ยงจุนทรงขอบปากสูงได้รับการยืนยันว่าขุดพบที่เตาเผาหลง แต่ไหทรงกลมนั้นไม่เพียงแต่พบที่เตาเผาหลงเท่านั้น แต่ยังมีการขุดพบช็อลฮวา-ยงจุนทรงกลมจำนวนมากที่เตาเผา ฮาพัน-รี ในคาพย็อง ที่เป็นเตาเผาท้องถิ่น ทำให้สามารถตีความได้ว่า สถานะหรือจุดประสงค์การใช้หรือการผลิตของช็อลฮวา-ยงจุนทรงขอบปากสูงแตกต่างจากทรงกลมอย่างชัดเจน

ขนาดของทรงกลมโดยเฉลี่ยมีความสูงเฉลี่ย 30 เซนติเมตร โดยหากเป็นขนาดเล็กจะมีขนาดประมาณ 18 เซนติเมตร และหากเป็นขนาดใหญ่จะมีความสูงเกือบ 40 เซนติเมตร ขนาดของภาชนะนี้ส่วนใหญ่จะพบอยู่ที่ขนาด 30 เซนติเมตร จะเห็นได้ว่าขนาดค่อนข้างใหญ่และมีความสมมาตร ด้วยเหตุนี้แม้ว่าจะไม่ได้ผลิตภายใต้ข้อบังคับที่เข้มงวดเช่น ช็อลฮวา-ยงจุนทรงขอบปากสูง แต่สันนิษฐานได้ว่า ช็อลฮวา-ยงจุนทรงกลมนั้นผลิตขึ้นตามวัตถุประสงค์และมาตรฐานบางประการเพื่อใช้ประกอบพิธีต่าง ๆ ในราชสำนักเช่นกัน

¹⁵ ช็อลฮวา-ยงจุนทรงกลมได้ถูกขุดพบจากบริเวณเตาเผาหมายเลข 5 และ 8 บริเวณเตาเผาหมายเลข 12 13 และ 31 ที่ ชินแด-รี และบริเวณเตาเผาหมายเลข 1 และ 2 ที่ คุงพย็อง-รี ส่วนเตาเผาหมายเลข 5 ได้พบชิ้นส่วนกันไหจำนวน 7 ชิ้นที่สลักอักษรจีนเขียนว่า ‘癸右四十六’ (1663) และ ‘庚子’ (1660) โดยการขุดผิวข้างใน ทำให้สามารถรู้ได้ว่า เตาเผาหมายเลขนี้ได้ดำเนินการอย่างน้อยระหว่าง ค.ศ. 1660-1663 จากตัวอย่างวัตถุชิ้นงานที่ขุดพบเป็นส่วนมาก ยากจะคาดเดาได้ว่าเศษไหเหล่านี้เป็นรูปทรงอะไร ในรายงานการขุดค้นพบจากเตาเผาแห่งนี้ไม่มีรายงานถึงการพบทรงขอบปากสูง และมีบันทึกว่าขุดพบทรงกลม 1 ชิ้นเท่านั้น สำหรับช่วงการดำเนินงานของ คุงพย็อง-รี หมายเลข 1 และ 2 นั้นได้มีการแกะสลักชื่อ ‘甲子’ (1684) ที่ด้านใต้ของกันภาชนะ คาดได้ว่าเตาเผาแห่งนี้ได้ดำเนินการผลิตในช่วงปลายศตวรรษที่ 17 ประมาณ ค.ศ. 1684 ชังพย็องทงโบ (성평통보) จำนวนห้าชิ้นถูกค้นพบจากเตาเผา ฮาพัน-รี ในคาพย็อง และ ชังพย็องทงโบเหล่านี้ถูกสร้างเสร็จใน ค.ศ. 1678 โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่ยืนยันคำว่า ‘賑二 (Jini)’ ที่ส่วนใต้ภาชนะได้รับการยืนยัน และมีการเปิดเผยว่าสร้างเสร็จที่ ชินฮยูลซ็อง (진흥성) ตั้งแต่ ค.ศ. 1695 ถึง 1742 ดังนั้นปรากฏว่าเตาเผาแห่งนี้เริ่มดำเนินการในช่วงปลายศตวรรษที่ 17 และต้นศตวรรษที่ 18

4. ลวดลายบนช้อลฮวา-ยงจุน

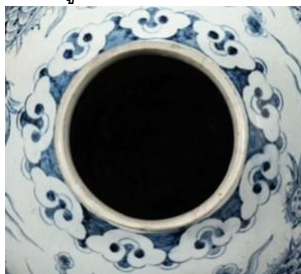
4.1 รูปแบบลวดลายดั้งเดิม

รูปแบบลวดลายที่ปรากฏบนช้อลฮวา-ยงจุน สามารถแบ่งกว้าง ๆ เป็นประเภทที่ไม่ละลวดลาย และประเภทที่ละลวดลาย ก่อนอื่นเริ่มจากลวดลายดั้งเดิมที่ไม่ละลวดลายดั้งเดิม เช่น รูปแบบ a จะปรากฏบนรูปทรงขอบปากสูงเท่านั้น รูปแบบนี้แบ่งออกเป็นสามประเภท คือ a-1 a-2 และ a-3 ดังนี้ ประเภท a-1 มีลายดอกเลื่อน (floral-scroll pattern) ที่คอ ลายกลีบบัว (lotus petal pattern) ที่ไหล่ ลายมังกรเมฆที่เอว (waist) ไหล และลายสามเหลี่ยมที่ส่วนล่าง รูปแบบประเภทนี้ระบุได้ว่าปรากฏเฉพาะในรูปทรง A เท่านั้น (ภาพที่ 6) ส่วน a-2 โครงสร้างของประเภท a-2 คล้ายคลึงกับ a-1 และในประเภท a-2 มีการออกแบบลวดลายกลีบดอกไม้ (flower petal pattern) ในลักษณะเรียบง่ายไม่ค่อยมีรายละเอียดที่ส่วนไหล่ และส่วนล่าง ตกแต่งด้วยลวดลายคลื่น (wavy pattern) รูปแบบประเภท a-2 พบได้ในภาชนะทุกประเภท ตั้งแต่รูปทรง A รวมไปถึงรูปทรง B-2 (ภาพที่ 8)

ต่อจากนั้น a-3 ส่วนไหล่และส่วนล่างมีวาดลาย ยอ-อียดดู (Anuruddha Head pattern) (ภาพที่ 10) ซึ่งตัวอย่างเดียวที่ตรงกับสิ่งนี้ได้รับการยืนยันว่าเป็น 'แพ็กจาช้อล-ฮวา อุนยอง มุนโฮ' (Dongwon 460) ซึ่งมีเพียงชิ้นเดียวเท่านั้น และได้ถูกจัดแสดงที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเกาหลี เนื่องจากลวดลายยอ-อียดดูซึ่งเป็นลวดลายประดับที่วาดไว้ที่คอและส่วนล่าง เป็นองค์ประกอบที่สามารถพบได้ในช้อลฮวา-ยงจุนในศตวรรษที่ 18 สันนิษฐานว่าระยะปีการผลิตประเภทนี้ค่อนข้างช้ากว่าปีที่กล่าวถึง (ภาพที่ 14) อีกทั้ง ลายยอ-อียดดูที่วาดประดับช้อลฮวา-ยงจุนในศตวรรษที่ 18 ปรากฏลายเห็ดหลินจือ (Lingzhi) ซึ่งพบในไหที่มีลวดลายหลักเป็นมังกรห้าเล็บ (Five-clawed Dragon) และมังกรสี่เล็บ (Four-clawed Dragon) ส่วนประเภท a-3 นั้นปรากฏลายมังกรสี่เล็บ (Bang Byung-sun, 1998, p.58; Song In-hee, 2010, p.94)

ภาพที่ 14

ช้อลฮวา-ยงจุนวาดลวดลาย ยอ-อียดดู

หมายเหตุ. จาก <https://www.museum.go.kr/site/main/relic/search/view?relicId=2302> (สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567)

หากพิจารณาจากการขุดพบที่เตาเผา ประเภท a-1 และ a-2 พบที่เตาเผาวังชัน-รี เมืองยงอิน เตาเผาซัมริม-รีหมายเลขสาม และเตาเผาซ็อนดง-รีหมายเลขสอง ในจำนวนนี้ รายการที่ขุดค้นเป็นประเภท a-1 ทั้งหมด ยกเว้นเตาเผาซ็อนดง-รีหมายเลขสอง ซึ่งขุดพบ ตัวอย่างของประเภท a-2 ในกรณีตัวอย่างที่ขุดขึ้นมามีลวดลายที่ปรากฏบนประเภท a-1 จะปรากฏบนวัตถุที่มีรูปทรง A เท่านั้น และดูเหมือนว่าจะตรงกับกรณีของตัวอย่างที่ขุดจาก บริเวณเตาเผาในระดับหนึ่ง จากนั้นจึงสันนิษฐานได้ว่าประเภท a-1 นั้นจับคู่กับรูปทรง A และ ถูกผลิตขึ้นในช่วงต้นศตวรรษที่ 17 อย่างไรก็ตาม ในรายการที่ขุดจากเตาเผา ซ็อนดง-รี หมายเลขสอง มีการยืนยันว่าพบลายกลีบดอกไม้ที่เรียบง่ายคล้ายกับประเภท a-2 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่ารูปแบบประเภท a-2 ค่อย ๆ เข้ามาแทนที่รูปแบบประเภท a-1 และมีการใช้หรือ เริ่มวาดลวดลายนี้ตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 17

4.2 รูปแบบลวดลายดั้งเดิม

รูปแบบของประเภท b ที่ปรากฏลวดลายดั้งเดิมฉบับย่อหรือลวดลายดั้งเดิม ได้ปรากฏทั้งในเครื่องปั้นทรงขอบปากสูงและทรงกลม แต่พบในทรงกลมมากกว่าอย่างเห็นได้ชัด รูปแบบลวดลายโดยรวมของงานเหล่านี้มีรายละเอียดน้อยกว่าประเภท a ในกรณีของเครื่องปั้น ทรงขอบปากสูงมีขนาดโดยทั่วไปไม่เกิน 40 เซนติเมตร และมีลวดลายรูปแบบ II แต่มีการพบ ตัวอย่างในรูปแบบ I เป็นครั้งคราวด้วยเช่นกัน เกล็ดของมังกรประเภท b ต่างจากตัวอย่าง ก่อนหน้านี้ที่ได้รับการลงสีอย่างประณีต อีกทั้งมีการลงจุดอย่างย่อ ๆ ด้วยเช่นกัน อีกทั้ง ประเภท b ที่สามารถแยกได้เป็นการปรากฏสัญลักษณ์รูปมังกรเมฆที่มีขนาดใหญ่เกือบเต็มตัวของไห และการลงสีโดยการไม่วาดลายส่วนหนึ่ง

ฝีมือของช่างที่ปรากฏในชิ้นงานประเภท b-1 แตกต่างจากประเภทอื่นอย่างชัดเจน ทั้งทรงขอบปากสูงและทรงกลมจะปรากฏลายมังกรที่บินไปทางซ้าย และส่วนใหญ่จะปรากฏ ตั้งแต่ส่วนคอ ปิดตัวเป็นรูปตัว S (ภาพที่ 11 และภาพที่ 15) อุ้งเท้าหน้าขาของมังกรเหยียด ไปข้างหน้า และอุ้งเท้าหน้าซ้ายหันไปด้านหลัง สัญลักษณ์ดังกล่าวข้างต้นนี้มีความคล้ายคลึงกับ ลักษณะของมังกรที่ปรากฏบนประเภท a ส่วนประเภท b-1 ไม่เพียงแต่จะพบลายมังกรสีเล็บ เท่านั้น ยังเจอตัวอย่างที่มีลายมังกรห้าเล็บอีกด้วย (Koo Hye-in, 2017, p. 20) อีกทั้ง ลักษณะ รูปแบบของกรงเล็บก็ถูกละไปทั้งหมด และลวดลายของเมฆก็ถูกวาดให้เป็นลายเส้นที่ ไม่มีรายละเอียดเท่าไรนัก ลวดลายรูปแบบ b-1 ได้ถูกขุดพบที่เตาเผายูซารีและชินแดรี จึงทำให้รู้ได้ว่าการวาดลายขึ้นเมื่อช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 17

ภาพที่ 15

ช้อลฮวา-ยงจุนลายมังกรเมฆบิตัวเป็นตัว S

หมายเหตุ. จาก <https://www.museum.go.kr/site/main/relic/search/view?relicId=8823>

(เข้าถึงเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2567)

ประเภท b-2 ซึ่งจะพิจารณาต่อไปพบว่าการละลายเย็ดส่วนของมังกรออกไป และปรากฏแสดงเฉพาะลำตัวที่เหยียดยาวและใบหน้าเท่านั้น ทิศทางที่มังกรหันหน้าไปก็แตกต่างกัน อีกทั้งยังเห็นได้ชัดว่าและปรากฏการละลายของการแสดงออกทางสีหน้าของมังกรอย่างเห็นได้ชัด ประเภท b-2 ได้รับการยืนยันว่า แม้แต่สัญรูปของมังกรก็ได้รับการลดทอนความซับซ้อนและโครงสร้างลงอย่างมาก โดยรูปแบบที่ปรากฏเด่นชัดในด้านการลดทอนความสลับซับซ้อนหรือรายละเอียดของลายมังกรที่ปรากฏอย่างเด่นชัดนี้ยังคงอยู่ถึงปัจจุบัน ส่วนประเภท b-2 พบว่า ส่วนของใบหน้ามังกรส่วนหลังของจะงอยปากมีขนาดยาวขึ้นหรือคาบถูกไฟที่จะงอยปาก โดยลดทอนของใหญ่ลดรายละเอียดอีกทั้งลายเมฆก็ถูกแทนที่ด้วยลายพืชดอก (a flowering plant design) รูปแบบลดทอนดังกล่าว มักพบในทรงกลมเท่านั้น

ประเภท b-2 วาดจะงอยปากของมังกรอำยีนออก และรูปแบบ b-2.i (ภาพที่ 16) พบว่ามีแผงคอเป็นเส้นไม้กึ่งบรรทัด และมีลักษณะเป็นเส้นที่ซึ่งโอบไปข้างหน้า และส่วนรูปแบบ b-2-ii นั้น ใบหน้าของมังกรถูกทำให้เรียบง่ายและวาดจากด้านบน โดยเน้นเฉพาะดวงตากลม ๆ เท่านั้น (ภาพที่ 17) ในการศึกษาก่อนหน้านี้จะจำแนกเตาเผาเป็นเตาเผาหลวง และเตาเผาท้องถิ่น ซึ่งตามระบบพุนซัมบ็อน-อึบ-ย็อก (ซึ่งช่างฝีมือแบ่งออกเป็นสามกลุ่มและทำงานสลับกัน) ช่างจิ๋งหรือผู้เชี่ยวชาญช่างฝีมือของเตาเผาหลวงทำงานผลัดกัน ทำให้การผลิตเครื่องปั้นกระเบื้องขาวในเตาเผาท้องถิ่นได้รับอิทธิพลจากเตาเผาหลวง เห็นได้จากตัวอย่างของช้อลฮวา-ยงจุนซึ่งที่ถูกผลิตที่เตาเผาท้องถิ่นที่ได้พบอิทธิพลจากเตาเผาหลวง ดังนั้นประเภท b-2-i จึงจัดอยู่ในประเภทงานจากเตาเผาหลวง และประเภท b-2-ii เป็นรูปแบบงานจากเตาเผาท้องถิ่น และประเภท b-2-i เข้าใจว่าเป็นประเภทที่ค่อนข้างคงลักษณะของลายมังกรที่วาดจากเตาเผาหลวง กล่าวคืออีกนัยหนึ่ง เป็นที่เข้าใจกันว่ายกถอนโครงสร้างและความเรียบง่ายนี้ปรากฏเด่นชัดยิ่งขึ้นเมื่อเตาเผาท้องถิ่นเลียนแบบการวาดลายมังกรของเตาเผาหลวงเป็นตัวอย่าง (Choi Yun-jeong, 2017, p. 132)

ภาพที่ 16

ลวดลายประเภท b-2.i

หมายเหตุ. จาก

<https://www.emuseum.go.kr/detail?cateClass=&cateListFlag=&keyword=&pageNum=1&rows=9&reltRows=10&sort=&highQualityYn=&isImgExistOp=&mckoglsvOp=&isIntrstMuseumOp=&filedOp=&detailFlag=true&dq=&ps01Lv1=PS01002&ps01Lv2=PS01002001&ps01Lv3=&mcSeqNo=83685&author=> (สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567)

ภาพที่ 1

ลวดลายประเภท b-2-ii 7

หมายเหตุ. จาก

<https://www.museum.go.kr/site/main/relic/search/view?relicId=36552642> (สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567)

สุดท้าย b-3 ประเภทนี้จะไปหน้าโดยไม่วาดหน้ามังกรและขาของมังกร โดยมีเพียงการวาดตัวมังกรเท่านั้น และส่วนลำตัวถูกเมฆบดบัง (ภาพที่ 18) อีกทั้งประเภท b-3 นี้ ยังพบในทั้งทรงขอบปากสูงและทรงกลม ในบรรดางานที่พบมี “แพ็กจาซ็อลฮวา อุน รยง มุนโฮ” ที่เขียนข้างใต้ว่า ‘คย็องซุลซัมว็อล-อิล (庚戌三月日/the 47th year of the sexagenary cycle) ซีจุกิมจินฮย็อน (施主金振玪)’ จึงสันนิษฐานว่าเป็นซ็อลฮวา-ยงจุนที่ถูกผลิตขึ้นในปี 1670 หรือช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 18 (Kim Kyu-rim, 2017, p. 59) (ภาพที่ 19) มีประเภท b ทั้งทรงขอบปากสูง และทรงกลมเหมือนกันกับสถานะของรายการของงานทั้งหมด แหล่งที่มาได้รับการยืนยันที่เตาเผาเช่นกัน ประเภท b ขุดพบที่เตาเผายูซารี (Yusa-ri kiln site) ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าลวดลายนี้นำมาใช้ตกแต่งภาชนะอย่างจริงจังตั้งแต่กลางคริสต์ศตวรรษที่ 17 แต่ทว่าเนื่องจากชิ้นงานซ็อลฮวา-ยงจุนที่เหลืออยู่ ส่วนใหญ่มีขนาดเล็กเกินไป ทำให้ไม่สามารถระบุรายละเอียดได้อย่างชัดเจนว่าจัดเป็นรูปทรงใด ผลิตขึ้นเมื่อไหร่และที่ไหน อย่างไรก็ตาม ประเภท b-1 ผลิตในเตาเผาหลวง เช่น เตาเผายูซารี และ ซินแด-รี ในขณะที่ประเภท b-2 และ b-3 ได้รับการยืนยันในรายการที่ขุดพบจากเตาเผา ฮาพัน-รี ในคาพย็อง (Gapyeong Hapan-ri kiln site) ซึ่งเป็นเตาเผาท้องถิ่น (ภาพที่ 20) นอกจากนี้ ที่บริเวณเตาเผา ยังพบตัวอย่างไหที่วาดลายพืชดอก ซึ่งมาแทนที่ลายเมฆที่กล่าวถึงข้างต้น และยังมีการค้นพบรูปลักษณะลวดลายของมังกรมีขาที่มีลักษณะคล้ายกำลังเดินเห็นซ้ำ ๆ โดยไม่ลดทอนส่วนขาอีกด้วย

ภาพที่ 18

ลวดลายมังกรประเภท b-3

หมายเหตุ. จาก

<https://www.museum.go.kr/site/main/relic/search/view?relicId=4233> (สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567)

ภาพที่ 19

ช้อลฮวา-ยงจุนที่ถูกผลิตขึ้นในปี 1670

หมายเหตุ. โดย

Kim Kyu-Rim, 2017, p. 118.

(สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567)

ภาพที่ 20

หมายเหตุ. จาก *가평 하판리 백자가마터*, โดย

Gyeonggi Ceramic Museum, 2009, p. 185.

5. การศึกษาใช้งานและชนชั้นผู้ใช้เครื่องปั้นช้อลฮวา-ยงจุน

ลักษณะเด่นที่สุดของช้อลฮวา-ยงจุน ก็คือ เมื่อเปรียบเทียบกับช้อฮวา-ยงจุนแล้ว วัตถุส่วนใหญ่มีลักษณะอิสระต่อกฎเกณฑ์ต่างๆ เรียบง่ายและมีเสน่ห์เฉพาะตัว อย่างไรก็ตาม เนื่องจากยงจุนเป็นภาชนะเครื่องใช้ประจำราชวงศ์ คุณค่าของสถานะจึงชัดเจน ดังนั้นเพื่อตัดสินคุณค่าและรูปลักษณะทั่วไปให้เจาะจงยิ่งขึ้นจึงจำเป็นต้องดูบันทึกต่างๆ ในสมัยราชวงศ์โชช็อน ภาพประกอบและภาพวาดในหนังสือพิธีกรรมแห่งชาติ (National Ritual-books) งานเปรียบเทียบและวิเคราะห์ภาพประกอบและบันทึกเกี่ยวกับโบราณวัตถุที่ยังหลงเหลืออยู่ ได้รับการกล่าวถึง ศึกษาวิเคราะห์อย่างเพียงพอในการวิจัยที่มีอยู่ในโลกวิชาการปัจจุบัน ดังนั้นจากการวิจัยก่อนหน้านี้ การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อจำแนกประเภทการใช้ช้อลฮวา-ยงจุนตามรูปแบบลวดลาย และเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับช้อลฮวา-ยงจุนทรงกลม ซึ่งเป็นลักษณะที่ยังไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยต้องการประเมินการใช้งานและระดับผู้บริโภคโดยตรวจสอบรูปแบบการขุดค้นโบราณวัตถุการบริโภคและบันทึกการรณกรรม

ประการแรกเมื่อพิจารณาลวดลายพบว่า ประเภท a เป็นผลงานที่มีสถานะสูงสุด เนื่องจากมีรูปแบบลวดลายที่ประณีตบรรจงกว่าประเภทอื่น ๆ อีกทั้งประเภท a-1 และ a-2 มีความสำคัญเนื่องจากสัณฐานมีลวดลายคล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถพบได้ในบันทึกเกี่ยวกับรูปแบบของยงจุนที่พบใน “กุกโจซัง รเย โบพย็อน (Gukjosangrye Bopyeon)” (1758) ซึ่งพบมังกรที่มีหน้ายาวโดยมีแผงคอและเคราพลิ้วไสวอยู่ด้านหน้า และบริเวณไหล่มีลายกลีบบัวที่พบในประเภท a-1 นอกจากนี้ยังพบลูกแก้วพิสตารที่ปรากฏที่ด้านล่างของมังกรอีกด้วย การยึดถือลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่า แทบไม่มีการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบโดยรวมจากในบันทึก กุกโจ โอรเย ทงพย็อน (Kukjo orye tongpeon) (1788) ชุนกวัน ทงโก (Chungwantonggo) (1788) ซึ่งสิ่งนี้สอดคล้องกับโบราณวัตถุที่ยังหลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน อีกทั้งแพ็กจายจุนที่พบในภาพประกอบสำหรับการใช้งานของ ฮยุง-รเย (Hyung-rye) ที่รวบรวมในรัชสมัยของกษัตริย์ย็องโจ (รัชสมัยปี 1724-1776) และกษัตริย์ช็องโจ (รัชสมัยปี 1776-1800) พบว่ามีลักษณะเหมือนกัน (Koo Hye-in, 2019, p. 302, 2017, pp. 27-28) แม้ว่าช่วงเวลาที่จัดทำแผนภาพนั้นจะถูกรวบรวมช้ากว่าโบราณวัตถุที่เกิดขึ้นจริงหนึ่งศตวรรษ เนื่องจากเครื่องมือเครื่องใช้ประกอบพิธีการสร้างขึ้นภายใต้กฎระเบียบที่เข้มงวด มีความเป็นไปได้สูงที่รูปแบบที่จารึกไว้จะเหมือนกันจากช่วงก่อนหน้าอยู่แล้ว จึงสันนิษฐานได้ว่าเครื่องมือเครื่องใช้ที่ประดับด้วยลวดลายตามประเภทนั้นถูกนำมาใช้เป็นภาชนะประกอบพิธีจำพวกฮยุง-รเย ในขณะเดียวกันได้รับการยืนยันว่าลวดลายยอฮ็อดที่เห็นในประเภท a-3 เป็นหนึ่งในองค์ประกอบรูปแบบรองที่พบได้ทั่วไปในช็องฮวา-ยงจุน ในประเด็นนี้ กูฮย็อน ประเมินว่าวัตถุนี้สร้างขึ้นในช่วงต้นศตวรรษที่ 18 และเป็นกิลรีย็องจุนในช่วงเปลี่ยนผ่านที่ปรากฏในกระบวนการแทนที่ช็อลฮวา-ยงจุนด้วยช็องฮวา-ยงจุนในศตวรรษที่ 18 (Koo Hye-in, 2017, pp. 24-25, 2019, p. 209) อย่างไรก็ตาม ชินซ็องอินเปิดเผยว่ายงจุนที่ถูกใช้งานเป็นฮวาจุน (สำหรับใส่ดอกไม้) ดูเหมือนจะมีความสูงจะมากกว่าจุน จึงมีการกำหนดมาตรฐานไว้ที่ 50 ซม. เนื่องจากภาชนะที่มีลวดลายแบบ a-3 สูง 57.5 ซม. จึงเป็นไปได้ว่าอาจเป็นฮวาจุน อย่างไรก็ตาม การจำแนกรูปแบบลวดลายของช็องฮวา-ยงจุน ที่เป็นฮวาจุน มีการประเมินว่าประเภท a-3 มีแนวโน้มสูงที่จะเป็นจุน กล่าวคือ ขนาดของช็อลฮวา-ยงจุนประเภท a-3 สอดคล้องกับฮวาจุน แต่องค์ประกอบรูปแบบลวดลายนั้นตรงกับจุนที่เป็นช็องฮวา-ยงจุน (Shin Seung-in, 2012, p. 89) (ภาพที่ 21) ด้วยเหตุนี้จึงไม่สามารถระบุวัตถุประสงคปัจจุบันของวัตถุประเภท a-3 ได้อย่างชัดเจน แต่ภาชนะดังกล่าวเป็นที่น่าสังเกตว่าเป็นภาชนะในช่วงเปลี่ยนผ่านที่สะท้อนถึงความคล้ายคลึงกับช็องฮวา-ยงจุนแห่งศตวรรษที่ 18

ภาพที่ 21

ลวดลายประเภท a-3

หมายเหตุ. จาก <https://museum.seoul.go.kr/www/relic/RelicView.do>

(สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567)

นอกจากนี้ สัตว์รูปในประเภท b-1 ยังสอดคล้องกับบันทึกที่ปรากฏภาพแพ็กจายจุน สำหรับพิธีกรรมกิล-รเย (Gil-Rye) ใช้ในพิธีชกเจ เดิมที ในภาพประกอบแพ็กจายจุนสำหรับพิธีกรรมกิล-รเย ส่วนใหญ่จะปรากฏเป็นรูปมังกรเมฆโดยไม่ใช้รูปแบบลวดลายดั้งเดิมประเภท b-1 พบได้ใน กุกโจ โอเรยอีย ซอเรีย (Gukjo-oryeui-seorye) (ค.ศ. 1474) และ โอเรยอียโช (Oreyui-cho) (ค.ศ.1743) ชุนกวันทงโก และแทฮันเยจ็อน (Daehanyejeon) (ค.ศ.1897) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แพ็กจายจุนที่ใช้สำหรับพิธีกรรมกิล-รเย ประกอบพิธีชกเจยังคงรักษารูปแบบเฉพาะตัวมาเป็นเวลานาน ต่างจากประเภท b-2 และ 3 ประเภท b-1 ที่ถูกขุดขึ้นมาจำนวนมากจากซากปรักหักพังจากบริเวณเตาเผาหลวง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ยางจุนที่ใช้ในพิธีกิล-รเย ได้รับการผลิตขึ้นจากเตาเผาหลวง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มีความเป็นไปได้สูงที่ประเภท b-1 จะมีลำดับชั้นและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างจากประเภท b-2 และ 3 ที่ขุดจากเตาเผาในท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ภาษนะจริงที่ขุดพบเป็นภาษนะที่วาดลายบนรูปทรงกลมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งต่างจากในภาพประกอบตรงที่ลายที่ถูกวาดทั้งหมดปรากฏในไหทรงขอบปากสูง (ภาพที่ 15)

งานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับซ็อลฮวา-ยางจุนทรงกลมยังคงคลุมเครือจนถึงปัจจุบัน ก่อนอื่นเมื่อพิจารณาจากชื่อเดิมของภาษนะทรงกลม ซึ่งเรียกว่า ฮังและแดฮังในสมัยราชวงศ์โชซอน ตามที่กล่าวไว้ข้างต้นและความจริงที่ว่าซ็อลฮวา-ยางจุนทรงกลมเป็นของใช้ในชีวิตประจำวันสำหรับเก็บของเหลวเช่นน้ำผึ้ง ซึ่งสามารถยืนยันได้ผ่านบันทึกต่าง ๆ ทำให้สันนิษฐานได้ว่าใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ มากมายเช่นกัน เนื่องจากในเอกสาร อีย-กเว ในกรณีของโบราณวัตถุที่ยังหลงเหลืออยู่ อีกทั้งยังมีสลักใต้ภาษนะเป็นภาษาเกาหลีว่า “웃밧쇼” Utbatsho” ซึ่งหมายถึงห้องครัวภายนอก หรือ ‘연령군 겻주방’ Yeonryeonggun Getjubang’ ที่หมายถึงห้องครัวหรือห้องเก็บเหล้าอีกด้วย (Han Kyeong-ran, 2014, p. 22; Kim Kyu-rim, 2017, pp. 77-79) อย่างไรก็ตามเนื่องจากลายมังกรเมฆที่ตกแต่งอยู่บนซ็อลฮวา-ยางจุนทรงกลมเป็นเรื่องยากที่จะถือว่า

ซ็อลฮวา-ยงจุนทรงกลมเหมือนกับภาชนะทรงกลมทั่วไปที่ใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาชนะทรงกลมในครัวของราชวงศ์อีกด้วย แต่ไม่ปรากฏลายมังกรเมฆบนเครื่องใช้ทั่วไปที่ใช้สำหรับเก็บอาหารหรือเครื่องดื่มเช่นเหล้าของราชวงศ์ อย่างไรก็ตามขณะนี้ยังไม่มีบันทึกของซ็อลฮวา-ยงจุนทรงกลม จึงมีข้อจำกัดในการระบุวัตถุประสงค์ในการใช้งาน

ต่อไปจะอธิบายเกี่ยวกับระดับผู้บริโภคของซ็อลฮวา-ยงจุนทรงกลม ประการแรก โบราณวัตถุเกี่ยวกับการบริโภค การวิจัยก่อนหน้านี้เปิดเผยว่าพื้นที่การบริโภคของซ็อลฮวา-ยงจุน ที่ผลิตในเตาเผาท้องถิ่นและเตาเผาหลวงมีความสอดคล้องกัน กล่าวคือมีการบริโภคซ็อลฮวา-ยงจุนในทั้งระดับท้องถิ่นและในราชสำนัก เพราะค้นพบตามซากปรักหักพัง เช่น พระราชวัง พระราชวังชัควราว วัดหลวง และศาลากลาง สันนิษฐานว่ากลุ่มผู้บริโภคที่มีชนชั้นต่างกัน คุณภาพของงานที่ขุดพบไม่แตกต่างกันเท่าไรนัก (Choi Jong-seong, 2007, p. 17; Choi Yun-jeong, 2017, pp. 154-156; Song In-hee, 2010, p. 99) โดยเฉพาะอย่างยิ่งลวดลายมังกรสองประเภทที่มีคุณภาพสถานะได้รับการยืนยันในซากปรักหักพังของภาชนะที่พบในบริเวณพระราชวัง (ตารางที่ 1) เนื่องจากสิ่งขุดพบเป็นชิ้นส่วนเศษซากทั้งหมด จึงยากที่จะระบุลวดลาย และรูปทรงที่แน่ชัด อีกทั้งยังสันนิษฐานว่าเป็นการวาดลายอื่นที่ไม่ใช่ลายมังกรอีกด้วย อย่างไรก็ตาม เป็นที่แน่ชัดว่าลายมังกรประเภท b ซึ่งมักปรากฏในไหทรงกลมนั้นถูกขุดขึ้นมาจากซากปรักหักพังของพระราชวัง ด้วยเหตุนี้จึงได้รับการยืนยันว่าลายมังกรแบบละลวดทอนและเรียบงายนี้ถูกใช้งานในราชวงศ์เช่นกัน แม้จะมีลวดลายที่เรียบงายก็ตาม และแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ว่าซ็อลฮวา-ยงจุนแบบทรงกลมมีลายมังกรแบบเดียวกัน

นอกจากนี้ดูเหมือนว่ามีความเป็นไปได้ว่าที่ใช้ยงจุนจะแพร่กระจายสู่สาธารณชนจนถึงศตวรรษที่ 17 เนื่องจากการประเมินแล้วว่ากลุ่มผู้บริโภคของยงจุนขยายไปสู่สาธารณชนคนธรรมดาหลังศตวรรษที่ 19 โดยในศตวรรษที่ 19 Seo Yu-gu (徐有渠, 1764-1845) ได้บันทึกว่าน้ำผึ้งสามารถเก็บไว้ในยงจุนที่ผลิตจากเตาเผาหลวง และ Asakawa Takumi (浅川巧, 1891-1931) ได้บันทึกไว้ว่ามีวาดลวดลายประเภท b-3 ซ็อลฮวา-ยงจุน ถูกเรียกว่า ‘แทฮัง (Daehang)’ และใช้เพื่อเก็บปลาตอง (젓갈) (Seo Yu-gu, 2016, p. 382) ดังนั้นกลุ่มผู้บริโภคหลักของยงจุนจนถึงศตวรรษที่ 17 มีเพียงราชวงศ์เท่านั้น

นอกจากนี้เมื่อพิจารณานบันทึกต่าง ๆ และภาพวาดที่เกี่ยวข้อง เห็นได้ชัดว่ายงจุนถูกใช้ในงานเลี้ยงของราชวงศ์ อย่างไรก็ตาม ยงจุนไม่ได้เป็นเพียงเครื่องใช้ประกอบงานหรือพิธีของกษัตริย์เท่านั้น ตามบันทึกแล้วองค์ชายย็อนซันกุน (연산군) ถูกตำหนิที่พยายามมอบยงจุนให้กับเจ้าหญิงของเขา (ลูกสาว) และตามที่กล่าวไว้ข้างต้นยงจุนใช้ในพิธีต้อนรับคณะทูตจีนสมัยองค์ชายควังแฮกุน (광해군) (Song In-hee, 2010, pp. 95-96) อีกด้วย นอกจากนี้จากข้อมูลที่ว่า การใช้ซ็อลฮวา-ยงจุนในพิธีอภิเษกสมรสสำหรับราชวงศ์ที่ต่ำกว่ายศกษัตริย์

หรือระดับเจ้าฟ้าทั้งหลาย ในศตวรรษที่ 18 สามารถยืนยันได้ใน กุกฮอนช็องรเย¹⁶ (Gukhon jeongnye (國婚定例)) โดยระบุว่าในงานพิธีอภิเษกสมรสของกษัตริย์และมกุฎราชกุมาร ยิงจุนถูกใช้เป็นฮวาจุนและจุงจุน ในขณะที่สมาชิกราชวงศ์ที่ต่ำกว่ายศแดกุนหรือระดับชั้นเจ้าฟ้า ได้รับอนุญาตให้ใช้เป็นฮวาจุนเท่านั้น (Koo Hye-in, 2020, pp. 20-21) กล่าวอีกนัยหนึ่ง เห็นได้ชัดว่ายิงจุนถูกนำเสนอในคา-รเย แม้ว่าอาจจะไม่ใช่สำหรับกษัตริย์ หรือมกุฎราชกุมารก็ตาม ตัวอย่างเช่น เมื่อไม่นานมานี้กูยเยอินตรวจสอบบันทึก และพบแพ็กจาซ็อลฮวา ช็องฮวา อุน รยง มุนโฮ(Porcelain jar with decoration of dragons and clouds underglazed with cobalt blue and iron brown) พร้อมจารึกว่า “ลูกหลานของตระกูลจอนจีวู คิม (傳之于金氏子孫)” เก็บไว้ในบริติชมิวเซียม เปิดเผยว่า เป็นยิงจุนที่ถูกนำเสนอในงานแต่งงานของเจ้าหญิงฮวาซุน (พระธิดาในกษัตริย์ย็องโจ) และคิม ฮันชิน (ภาพที่ 22)

ภาพที่ 22

ยิงจุนในงานแต่งงานของเจ้าหญิงฮวาซุน(พระธิดาในกษัตริย์ย็องโจ)กับ คิม ฮันชิน

หมายเหตุ. จาก https://www.britishmuseum.org/collection/object/A_1913-1007-1

(สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2567)

นอกจากนี้ ภาพขณะชั้นนี้มีความสูงน้อยกว่า 30 ซม. ซึ่งเล็กกว่าช็องฮวา-ยิงจุนที่มีความสูง 50 ซม. และเนื่องจากมีการวาดลายมังกรสี่เล็บแทนที่จะเป็นมังกรทั้งห้าเล็บ จึงสันนิษฐานได้ว่าเป็นระดับสถานะต่ำกว่า¹⁷ (Koo Hye-in, 2017, p. 24, 28; Koo Hye-in, 2020, pp. 25-27) นี่เป็นหนึ่งในตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่าราชวงศ์ผลิตภาชนะเพื่อใช้ในพิธีอภิเษกสมรสของเจ้าหญิงด้วยเช่นกัน ไม่ใช่เพียงสำหรับกษัตริย์หรือมกุฎราชกุมาร

¹⁶ “พิธีอภิเษกสมรสแห่งชาติ (국혼정례)” เป็นหนังสือที่รวบรวมในปีที่ 25 แห่งรัชสมัยของกษัตริย์ย็องโจ (1749) โดยมีข้อบังคับเกี่ยวกับการอภิเษกสมรส

¹⁷ อย่างไรก็ตาม สันนิษฐานว่ายิงจุนที่ใช้ในพิธีสมรสในศตวรรษที่ 17 นั้น ไม่หลงเหลืออยู่เนื่องจากถูกผลิตเพื่อใช้สำหรับพิธีอภิเษกสมรสโดยเฉพาะ

สรุปได้ว่าช็องฮวา-ยงจุน ถูกใช้โดยราชวงศ์ในศตวรรษที่ 17 เท่านั้น แต่ก็อาจเป็นไปได้ว่ารูปแบบหรือความผิดปกติจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับสถานที่และวัตถุประสงค์ในการบริโภค และลำดับชั้นของราชวงศ์ที่ใช้งาน ในเรื่องนี้ ที่ตั้งเตาเผา กุงพย็อง-รี (Gungpyeong-ri) เป็นจุดที่น่าสังเกต ที่บริเวณเตาเผานี้มีการจารึกชิ้นส่วนของช็อลฮวา-ยงจุนทรงกลม ซึ่งมีลำดับชั้นและคุณภาพที่แตกต่างกันไว้ เมื่อพิจารณาจากลวดลายเมฆที่ตกแต่งบนชิ้นส่วนที่ขุดพบนั้น พบว่าระดับรายละเอียดเทคนิคในการตกแต่งในเทคนิคการแสดงออกจะแตกต่างกันไป (ตารางที่ 2) ทั้งลวดลายเมฆที่มีการลงสีภายในอย่างประณีตและลวดลายเมฆที่วาดด้วยเส้นเรียบง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีหลังนี้ จะพบเกล็ดมังกรที่ตกแต่งด้วยการจุด อีกด้วย ในกรณีของภาชนะและโบราณวัตถุอื่นๆ ที่ขุดจากบริเวณเตาเผาอื่น ๆ จะเห็นได้ว่าเกล็ดของมังกรที่ปรากฏโดยมีการลงสีลายเมฆวาดอยู่บนนั้นก็ถูกลงสีอย่างพิถีพิถันเช่นกัน ดังนั้นข้อเท็จจริงที่ว่า ถึงแม้จะเป็นรูปแบบมังกรเมฆเดียวกัน แต่ก็มีการค้นพบลวดลายที่มีสถานะต่างกันรวมกันที่บริเวณเตาเผาเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าภาชนะที่มีคุณภาพและสถานะต่างกันนั้นถูกสร้างขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 17 (Choe Yun-jeong, 2017, p. 152)

ตารางที่ 2

เศษของเครื่องปั้นปรากฏลวดลายเมฆ

เตาเผา กุงพย็อง-รี หมายเลขหนึ่งและสอง

หมายเหตุ. จาก เศษของเครื่องปั้นปรากฏลวดลายเมฆ โดย Gyeonggi Ceramic Museum, 2020, p. 433.

6. บทส่งท้าย

บทความวิจัยนี้ได้มุ่งศึกษาเครื่องปั้นกระเบื้องขาวสีใต้เคลือบเหล็กลายมังกรเมฆที่ผลิตขึ้นสั้น ๆ ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17-18 ภาชนะนี้ได้มีความสำคัญต่อวัฒนธรรมเครื่องปั้นเกาหลี โดยถูกใช้เป็นภาชนะประกอบพิธีและงานสำคัญต่าง ๆ ของราชวงศ์โชซอน ผู้วิจัยได้เรียบเรียงอธิบายประเภทรูปทรงและลวดลาย และวิเคราะห์รูปแบบทางศิลปะเพื่อกำหนดอายุสมัย

จัดลำดับปีผลิตซ็อลฮวา-ยงจุนโดยใช้วิธีประมาณวิทยาเปรียบเทียบตัวชิ้นงานที่ขุดพบบริเวณเตาเผา ผลการศึกษาประมาณวิทยาพบว่า มีความเป็นไปได้สูงที่ ซ็อลฮวา-ยงจุนทรงขอบปากสูงผลิตขึ้นในต้นสมัยราชวงศ์โชซอนจนถึงท้ายตอนกลาง ส่วนซ็อลฮวา-ยงจุนทรงกลมได้ถูกผลิตขึ้นตั้งแต่ ค.ศ. 1630 จนถึงช่วงต้นของคริสต์ศตวรรษที่ 18

ผู้วิจัยอ้างอิงงานวิจัยที่มีอยู่ก่อนหน้านี้ ซึ่งได้อธิบายเกี่ยวกับวาระที่ใช้ซ็อลฮวา-ยงจุนเหล่านี้อย่างละเอียด รวมถึงรูปทรงแบบรูปแบบของลวดลาย แต่ทว่ากระทั่งปัจจุบันก็ยังไม่มีปรากฏงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับวาระหรือลักษณะการใช้ซ็อลฮวา-ยงจุนทรงกลมอย่างละเอียดวิจัยก่อนหน้านี้ที่กล่าวถึง ซ็อลฮวา-ยงจุนทรงกลมนั้น เพียงกล่าวว่าเป็นอีกชนิดหนึ่งของซ็อลฮวา-ยงจุนทรงขอบปากสูงเท่านั้น อีกทั้งแท้จริงแล้วจากข้อมูลที่มีสนับสนุนได้ว่าชนชั้นที่สามารถใช้ซ็อลฮวา-ยงจุนได้ คือระดับชั้นเจ้าฟ้าลงไป ใช้สำหรับพิธีอภิเษกสมรส แต่ซ็อลฮวา-ยงจุนนี้แตกต่างจากภาชนะที่ใช้ในพิธีอภิเษกสมรสของกษัตริย์หรือองค์รัชทายาท จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำความเข้าใจลักษณะการใช้ ซ็อลฮวา-ยงจุนทรงกลมให้ถ่องแท้เนื่องจากอาจเป็นข้อแบ่งแยกชนชั้นที่สามารถใช้ซ็อลฮวา-ยงจุนได้ ทว่าประวัติของซ็อลฮวา-ยงจุนทรงกลมยังคงคลุมเครือ และหากมีการศึกษาเกี่ยวกับชนชั้นที่ใช้งานรวมถึงลักษณะการใช้งานอย่างละเอียดในวิจัยภายภาคหน้า อาจทำให้เรื่องราวเกี่ยวกับซ็อลฮวา-ยงจุนสมบูรณ์แบบขึ้นเป็นอย่างมาก แม้ว่าภาชนะประกอบพิธีสำคัญของราชวงศ์โชซอนนี้อาจไม่คุ้นชินสำหรับชาวไทยเท่าไรนัก แต่ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิจัยเกี่ยวกับซ็อลฮวา-ยงจุนหรือเครื่องปั้นกระเบื้องขาวสีได้เคลือบเหล็กลายมังกรเมฆนี้จะเป็นหนึ่งในประตูที่เปิดให้ชาวไทยได้ทำความรู้จักกับเครื่องปั้นดั้งเดิมของชาวเกาหลีมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง/References

- Asakawa Takumi 아사카와 타쿠미. (1996). *조선의 소반; 조선도자명고* (심우성, Trans.). 학고재.
- Bang Byung-sun 방병선. (1998). 雲龍文 분석을 통해서 본 조선 후기 백자의 편년 체제. *미술사학연구(구고고미술)*, 12, 45-78.
<https://www.dbpia.co.kr/journal/articleDetail?nodeId=NODE00986384>
- Chang Ki-hoon 장기훈. (1998). 朝鮮時代 白磁龍樽의 樣式變遷考. *미술사연구*, 12, 85-122.
- Chang Ki-hoon 장기훈. (1997). 朝鮮時代 17 世紀 白磁의 研究: 廣州 分院窯址 出土品을 中心으로 [석사학위]. 홍익대학교.
- Choe Jong-seong 최종성. (2007). *기우제등록과 기후의례: 기우제, 기청제, 기설제*. 서울대학교출판부.
- Choe Yun-jeong崔允貞. (2017). 朝鮮時代 民窯 鐵畫雲龍文壺 性格 考察. *Misulsa Yŏn'Gu*, (33), 129-165. <https://www.dbpia.co.kr/journal/articleDetail?nodeId=NODE07283429>
- Choi Kun 최건. (2015). 청화백자에서 龍樽이 갖는 의미—특히 17, 18 세기를 중심으로. *東洋美術史學*, 3, 89-131. <http://db.koreascholar.com/Article/Detail/318332>
- Dankook University Seokjuseon Memorial Museum. (1987). *정바·복원을 위한 경희궁지 제 2 차 발굴조사보고서*. 석주선기념박물관.
- Gyeonggi Ceramic Museum 경기도자박물관. (2008). *광주 신대리 18 호 백자가마터*. 경기도자박물관.
- Gyeonggi Ceramic Museum 경기도자박물관. (2009). *가평하판리 백자가마터*. 경기도자박물관.
- Gyeonggi Ceramic Museum 경기도자박물관. (2013). *번천리 8 호 선동리 2 호 요지 일원: 사적 제314 호 광주조선백자요지 발굴조사보고서*. 경기도자박물관.
- Gyeonggi Ceramic Museum 경기도자박물관. (2019). *광주조선백자요지(사적 제314 호) 4 차 발굴조사보고서*. 경기도자박물관.
- Gyeonggi Ceramic Museum 경기도자박물관. (2020). *광주조선백자요지 6 차 (사적 제 314 호) 발굴조사보고서*. 경기도자박물관.
- Gyeonggi Cultural Foundation. 경기문화재단연구원. (2012). *南漢山城 人和館址: 2 차 試發掘調査 報告書*. 경기문화재단연구원.

- Gyeonggi Cultural Foundation 경기문화재단연구원. (2014). 南漢山城 漢興寺址 : 發掘調査報告書. 경기문화재단연구원.
- Han Kyeong-ran 한경란. (2014). 조선시대 궁중 주방의 인적·물리적 공간 연구 (석사학위). 숙명여자대학교.
- Horim Museum 호림박물관. (2003). (湖林博物館所藏) 朝鮮白磁名品展 = Masterpieces of Choson white porcelain. 호림박물관.
- Kim Kyu-rim 김규림. (2017). 朝鮮 17-18 世紀 백자대호(白瓷大壺) 研究. 이화여자대학교 대학원.
- Koo Hye-in 구혜인. (2017). 조선시대 주존 (酒樽)용 백자용존(白磁龍樽)의 문양과 왕실 의례와의 관계. *미술사학보*, 0(48), 7-34.
- Koo Hye-in 구혜인. (2019). 조선시대 왕실 제기(祭器) 연구. 이화여자대학교 대학원.
- Koo Hye-in 구혜인. (2023). 조선후기 왕실 국혼(國婚)용 백자용존의 조형과 성격 영국박물관 소장 '傳之于金氏子孫' 명 백자운룡문호를 중심으로. *미술사학연구* (구 고고미술), (319), 5-43. <https://www.dbpia.co.kr/journal/articleDetail?nodeId=NODE11550794>
- Korean Cultural Heritage Institute 한국문화유산연구원. (2012). 龍仁 旺山里 窯址. 한국문화유산연구원.
- Korean Cultural Heritage Institute 한국문화유산연구원. (2017). 廣州 新垵里 21·31 號 窯址 : 광주 신대리 산 5-7 번지 일원 산업유 통형 지구단위계획부지 내 문화유적 발굴조사 보고서. 한국문화유산연구원.
- Lee Goon-moo 이군무. (2018). 18 세기 후반 백자청화운룡문대호 연구 (석사학위).
- Lee Goon-moo 이군무. (2019). 조선 18 세기 백자청화운룡문대호 연구 : 문양의 특징과 용도 구분을 중심으로. *미술사와 문화유산*, 12(8). <https://www.dbpia.co.kr/journal/articleDetail?nodeId=NODE09316661>
- Lee Seul-chan 이슬찬. (2017). 조선 중기 관요(官窯) 운영체제 연구 (석사학위).
- Oh Young-in 오영인. (2022). 조선 초기 용존(龍樽), 분청사기 상감 운룡문 호의 특징과 성격. *文化財*, 55(1), 85-110. <https://10.22755/kjchs.2022.55.1.85>
- Seo Yu-ku 서유구. (2017). 임원경제지 섬옹지 : 건축·도구·일용품 백과사전 1-3 (저임원경제연구소, trans.). 풍석문화재단.

- Shin Seung-in 신승인. (2012). *朝鮮後期 王室 宴享用 白磁 花樽 研究*. 이화여자대학교 대학원.
- Song In-hee 송인희. (2008). *朝鮮 17~18 世紀 鐵畫白磁 研究*. 이화여자대학교 대학원.
- Song In-hee 송인희. (2010). 조선 17-18 세기 철화백자의 특징과 성격-가마터 출토품을 중심으로. *미술사학연구*, 77-110. <https://10.31065/ahak.267.267.201009.003>
- Song In-hee 송인희. (2014). 조선 17 세기 전반의 '假畫龍樽'. *Misulsa Nondan*, (38), 67-91. <https://10.14380/AHF.2014.38.67>
- Yoon Hyo-jeong 윤효정. (2002). *朝鮮 15, 16 世紀 靑畫白磁 研究*. 이화여자대학교 대학원.